Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 So. Lawndale Ave.

Office of Publication: 2657 So. Lawndale Ave. Telephone Lawndale 4625

LETO—YEAR XV. Cena lista je $5.00. Entered as second-class matter January 25, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., sreda, 20. decembra (Dec. 20), 1922. Subscription $5.00 Yearly ŠTEV.—NUMBER 297.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

WM. BOGARTZ IZVOLJEN PREDSEDNIKOM V 14. DISTRIKTU.

LEWISOVI KANDIDATJE NISO MOGLI POTEGNITI VEČINE ZA SABO.

Tako govore poročila dosedaj o volilnem rezultatu.

Pittsburg, Kans. — Vsa zgodnja poročila o izidu volitev štirinajstega distrikta rudarske organizacije U. M. W. of A. govore, da je Wm. Bogartz iz Mindenmines izvoljem predsednikom rudarske organizacije tega distrikta. Ravno tako govore poročila, da so drugi napredni kandidatje z njim vred izvoljeni.

Po poročilih od polovice lokalnih organizacij je Bogartz prejel več ko dvakrat toliko glasov kot vsi trije njegovi nasprotniki skupaj. Lahko se reče, da se bodo Lewisovi organizatorji, ki so vodili volitve na tukajšnjem premogovišču, težko tako poigrajčkali z volitvami, da bodo napredni kandidatje poraženi.

Tukajšnji list "Headlight" je minolo sredo citiral Ora Cassawayja, mednarodnega organizatorja, da je rekel, da zmagajo vsi Lewisovi kandidatje. To vest je prinesel v četrtek tudi "Sun". Ali nekateri dobri viri izjavljajo, da Cassaway trdi, da ni tega govoril, kar piše "Headlight". Ali Sun je prihodnji dan ponovil Headlightov članek, torej je mogoče le kaj takega govoril.

Geo. L. Peck, provizorični predsednik distriktne organizacije, od kar je bil Howat izključen iz organizacije in zaprt zaradi prestopka proti protištrajkovnemu zakonu, je izjavil, da po neoficijelnih poročilih ni izgleda za Lewisovo kandidate, da so izvoljeni.

Celo v precej provizoričnih lokalnih organizacijah je bila veliko glasov oddanih za napredne kandidate. Rudarji, ki so za Howata, izjavljajo, da je bilo mogoče le ukrasti glasove za kandidate le tam, katerim je naklonjen Lewis, kjer so bili glasovi skoraj enako oddani za kandidate obeh strank.

Iz Missourija poročajo, da v distriktu 25 glasujejo močno proti Lewisovim nazadnjakom in da bodo izvoljeni najbrž napredni kandidatje.

PREMOGOVNIŠKI TIRANI SPOZNANI KRIVIM.

Ebensburg, Pa. — (Federated Press.) — L. I. Arbogast, glavni klerk Vinton Colieries kompanije v Vintondalu, Pa. in njegovi štirje pomagači so bili te dni spoznani krivim zločinskega napada pred tukajšnjim sodiščem. Tožitelj je bil Arthur Garfield Hays, znani odvetnik Unije za ameriške civilne svobodščine v New Yorku, ki je bil v zadnjem maju napaden v Vintondalu, ko je hotel govoriti na ulici. Arbogast je ukazal premogovniškim policistom, da so Haysa sunili s ceste in potem so ga aretirali in odvlekli v zapor.

John Butala, policijski načelnik v Vintondalu, je bil tudi spoznan krivim.

PROFIT GONI DO BLAZNIH POIZKUSOV.

Bay City, Mich. — Brodovje, obstoječe iz devet ladij in naloženo z žitom, je plulo v nedeljo po reki Mary in se nahaja zdaj na jezeru Huronu. Ladije so zapustile Fort William in so na potu v erijske pristane. Ladije in žito so vredne osem in dvajset miljonov dolarjev.

Po desetem decembru niso ladije več zavarovane na Velikih jezerih zaradi strašnih viharjev, ki divjajo na njih do spomladi. Lastniki ladij in parnikov računijo izredno visoke pristojbine za prevažanje tovora v tem času in žanjejo tako ogromne profite. Oni ne riskirajo svojega življenja, ampak svoje življenje stavijo v nevarnost brodarji, da zaslužijo par dolarjev, da tako prežive sebe in svoje družine.

VODJA LEGIJONARJEV JE ZA STRMOGLAVLJENJE VLADE.

New York, N. Y. — Polkovnik Alvin Owsley, poveljnik Ameriške legije, je izjavil v intervjuvu: "Če kdaj pride dan, da bo ameriška reprezentativna vlada v nevarnosti, tedaj Ameriška legija osvoji vlado po zgledu italijanskih fašistov in pomete z vsemi svojimi nasprotniki. Legija je Ameriki to, kar so fašisti Italiji."

POBOJNIKI GROZE UNIJI KROJ. DELAVCEV.

TO POKAZUJE, KAKŠNIH METOD SE POSLUŽUJEJO GOTOVI PODJETNIŠKI INTERESI.

Ampak vsako sredstvo se zdi dobro gotovim ljudjem, da le oblatijo delavsko organizacijo.

New York, N. Y. — Dne petega decembra je bil ustreljen 29-letni Benjamin Levinsky, član krojaške lokalne organizacije št. 4, k kateri pripadajo le krojaški delavci, ki režejo obleke. Levinsky je imel za sabo hudodelsko preteklost in ustreljen je bil, ko je hotel vstopiti v delavnico na 715 na Broadwayju, kjer je bil zaposljen. Njegova preteklost govori, da je bil aretiran zaradi male in velike tatvine in zločinskega napada. Velebizniški časniki in v uradu državnega pravdnika so pripovedovali, da je umor izvršila hudodelska "klapa". Namignili so, da je nastal boj med delavci. Aretirali so nekega mladeniča William Lipschitza, katerega so videli bežati od prizorišča. Obtožen je bil umora.

Ali kot zdaj okolščine govore, se za umorom Levinskega skriva nekaj drugega kot maščevanje zločinske "klape", ali pa delavski fevdni boji. Okolščine govore, da so v stvar zapleteni mogočni politični in bizniški interesi. Umor Levinskega kaže direktno, da hočejo nekateri interesi uvesti "silo in nasilje" v delavske unije, da se tako ustvarijo javni predsodki proti krojaškim organizacijam, da lahko gotovi podjetniki obtožijo delavske organizacije pobojništva.

Po sodbi odbornikov krojaške organizacije Amalgamated Clothing Workers of America, je umor poteza, da se nastavijo v newyorškem delavskem gibanju pobojniki.

Že večkrat je krojaška organizacija prejela migljeje, da hočejo "klapeči" in pobojniki stopiti v službo unije, kadar nastanejo spori v krojaški industriji. Ti migljeji so bili ignorirani. Odborniki krojaške organizacije menijo, da niso pobojniki s tem činom hoteli samo pokazati, kaj znajo storiti, ampak hoteli so ostrašiti unijo, da jih najame. Tako tolmačijo umor Levinskega.

Levinskega so izbrali, da pokažejo kaj znajo. Akoravno je bil Levinskij pošten že skozi pet let, a za sabo je imel preteklost hudodelca, zaradi tega bodo oblasti sodile, da je umor pripisati maščevanju nekdanjih tovarišev, obenem pa umor s strahom napolnijo srca organiziranih delavcev.

Ves ta dogodek spominja na dogodke, ki so se vršili nekaj let nazaj, ko so hoteli prisiliti organizirane delavce na kolena pred delodajalskimi interesi, katerí se niso ustrašili tudi cene umora. Od tega časa prihajajo grožnje pobojnikov krojaški organizaciji bolj glasno. Pobojniki hočejo "delo." Ako krojaška organizacija najame te pobojnike in klativiteze, da ubijajo in vprizarjajo pretepe ob času stavke, tedaj pojde kmalu prestiž krojaške organizacije, ki ga je ta organizacija uživala skozi leta v javnosti.

Nekaterim delodajalskim interesom bi bilo kaj takega zelo všeč, kajti obtožili bi lahko voditelje organizacije kot morilce. Organizacija krojaških delavcev se bo pa še nadalje držala zakonite poti kot dozdaj, ker je ta pot najbolj ravna in se po nji tudi najdalj pride, akoravno je težavna.

KELLERJEV ODPOR PROTI PRANJU JE SPREMENIL POLOŽAJ.

POTEZA JE BILA IZIGRANA PROTI POTEZI.

Ali protipoteza je ustvarila dober argument za sklicanje novega kongresa takoj po končanih volitvah.

Washington, D.C. (Fed. Press.) — Odpor kongresnika Kellerja, da se izrabi kot priča za opranje justičnega tajnika, je raztogotil justični komitej tako, da je bilo slišati glasno kvakanje poraženih političarjev, ki so hoteli ščititi Daughertyja pred razgaljenjem.

Justični tajnik pričakuje, da pride iz te konfuzije še s toliko politične obleke na sebi, da ostane v Hardingovem kabinetu, dokler ga prihodnje volitve ne pahnejo v prah, kot so volilci v Minnesoti pahnili Andrew J. Volsteada, predsednika justičnega komiteja, pred katerim ni hitel Keller nastopiti.

Kellerjev protest je dne 14. decembra povzročil pravi hrup, ko je javno tožil, da se člani komiteja, odklonjeni od ljudstva v novembru, igrajčkajo s postopanjem, tako da je nemogoče predložiti pravo pričanje proti Daughertyju.

Predsednik Volstead ni dovolil Kellerju, da vloži te obtožbe spisane. Na to je Keller vrgel te obtožbe na mizo in izjavil, da se ne udeleži nadalje absurdnega postopanja. Volstead je takoj izdal uradno povabilo za Kellerja, da pride prihodnji dan pred odsek ob pol enajstih. Ko je napočila določena ura, ni bilo Kellerja. Jackson H. Ralston, Kellerjev odvetnik, se je tudi umaknil od postopanja. Prihodnji dan je pa poslal Volsteadu pismo, da rad pride dne 16. decembra, da mu Volstead pojasni, kako more on zahtevati ,da pride pred komitej kongresnik. S tem je menil Kellerja.

Prič ni bilo, da se zaslišijo in komitej je porabil več ko uro časa, da je govoril časnikarjem, da povedo javnosti, da je v Keller v napačnem in da je kongresnik iz Minnesote obtožil Daughertyja po krivem.

Ko se je to godilo, se je rodil dober argument, kako potrebno je, da se novi kongres snide takoj po volitvah, da saj pokoplje mrtvece z volilnega bojišča, mesto da se jim dovoli, da se vrnejo nazaj v Washingtonu in kade administraciji s kadilom.

Pokazalo se je, da justični tajnik tiči za barikado političnih mrtvecev kot ščitom, ki ga brani pred obtožbami, mesto da se jim dovoli, da se vrnejo nazaj v Washington in kade administraciji s kadilom.

Pokazalo se je, da justični tajnik tiči za barikado političnih mrtvecev kot ščitom, ki ga brani pred obtožbami, mesto da se izključi. Pokazalo se je, da so potomci pamet očetov spremenili v neumnost.

KUKLUKSI V STAREM POMORŠČAKU NALETELI NA TRDO KOST.

Peru, Ind. — Kukluksi so obdržavali pohod. Radovedna zijala so jih občudovala. Naenkrat je pridrdral avtomobil in v njem je sedel stari pomorščak Hiram I. Beurss, poznan tudi pod imenom "Hiking Hiram". Zavozil je s svojim avtomobilom naravnost v vrste kukluksov. Bil je ogenj na streho. Kukluksi so drvili skupaj, mu grozili in klicali, naj se potegne iz avtomobila in nauči spoštovati kuklukse. Stari pomorščak je pograbil velik ključ, stopil je na stopnico in zakričal kukluksom:

"Sem pridite kukluksi, po eden ali pa vsi, precej od vas pobijam na tla." Pri tem je vihtel ključ nad glavo in kazal, da ne govori v šali. Pametneji so pričeli vplivati na vročekrvne klanovce, da naj odnehajo. Pomagalo je in rabuka je bila odvrnjena.

POSLANICA BIVŠEGA VOJAKA STAVKARJEM V ŽELEZNIŠKIH DELAVNICAH.

Minneapolis, Minn. — (Feder. Press.) — Med darovi, ki so prišli odboru za pomožno akcijo v prid stavkajočih nameščencev v tukajšnjih železniških delavnicah, je tudi vojaško vrhnja suknja, ki je imela v žepu listek s sledečim besedilom:

"Stavkarji! To suknjo vam poklanja bivši vojak, ki jo je nosil v Franciji v živi veri, da se bojuje za demokracijo in izboljšanje sveta. Držite se, dokler zmrzne pekel in kadar zmrzne, oblecite to suknjo in nadaljujte boj, dokler ne zmagate. Zdaj sem prepričan, da edino vaš boj in boj vseh organiziranih delavcev lahko spremeni razmere, ne pa kdo drugi! Bojujte se toliko časa, da bodo tepeni vsi oni, ki hočejo, da naj delavec dela za 20 centov na uro."

DELAVCI V AVSTRALIJI OSVOJILI VLADO.

Poročila kažejo, da bo Delavska stranka imela večino v novem parlamentu.

PORAZ KAPITALISTIČNIH STRANK.

Melbourne, Avstralija, 18. dec. —Dosedanja poročila o volilnem izidu kažejo, da je nacionalistična vlada pod vodstvom W. M. Hughesa poražena. Delavska stranka ima še vedno večino.

London, 19. dec. — Delavci v Avstraliji so šli korak dalje kot delavci v Angliji pred enim mesecem in osvojili so centralno vlado. Pri splošnih volitvah, ki so se vršile zadnjo soboto, je Delavska stranka sijajno zmagala. Po dosedanjih poročilih, ki še niso popolna, je nacionalistična koalicija s Hughesom na čelu, ostala v manjšini.

Z VLAČILNE LADIJE SO REŠILI 23 OSEB.

Sault Ste. Marie, Ont. — Odkar je vlačilna ladija "Reliance" nasedla na kleči na otoku Lizardu, so rešili tri in dvajset oseb. Vseh oseb je bilo sedem in dvajset na ponesrečeni ladiji. Druge vlačilne ladije iščejo še druge ponesrečence.

Prvih devet oseb, ki so se rešile, bi kmalu utonile, kajti njih čoln se je napolnil z vodo, preden so dospeli do obrežja. Dasiravno so bili vsi brez hrane skozi dva dni, so pričeli hoditi proti severju, da dospo do človeških bivališč. Sneg jim je segal do pasa. Prihodnji dan sta bila Harten in njegova soproga tako izmučena, da nista mogla dalje. Hartenova je namreč sušila svoje čevlje pri ognju, a jih je sežgala. Bila je brez čevljev. Harten je ukazal drugim sedmim, da naj rešijo sebe, njega in njegovo ženo naj pa prepuste usodi. Odšli so zopet v divjino in po štirih miljah hoda so naleteli na šumarsko taborišče. Takoj so se rešilci napotili po Hartena in njegovo ženo, katero so morali večinoma nositi, ker je bila tako slaba, da ni mogla hoditi.

Irci ustrelili sedem delavcev.

Dublin, 19. dec. — Tajno vojno sodišče je zopet obsodilo na smrt sedem republičanov, ki so bili danes zjutraj ustreljeni na dvorišču mountjoyske ječe. Eksekutirani republičani so bili delavci na železnici. Aretirani so bili pred štirinajstimi dnevi na obtožbo, da so raztrgali železniški tir pri Kildaru.

Dublin, 19. dec. — Brzojavne žice med Corkom in Dublinom so bile v zadnji noči prerezane. To lahko pomeni, da se pripravlja nova republičanska ofenziva.

London, 19. dec. — "Daily Express" je prejel vest iz Dublina, da je De Valera v nedeljo komaj ušel aretaciji, ko se je mudil pri maši v cerkvi katoliške univerze v Dublinu. Nekdo ga je spoznal in hitro obvestil vojaški stan, toda ko so vojaki stopili v cerkev, je Valera že izginil.

GIBANJE ZA AMERIŠKO DELAVSKO STRANKO.

Hillquit pravi, da pride ameriška Labor party gotovo v dveh letih.

LETO 1924. BO LETO VELIKEGA BOJA.

New York, N. Y. — "V dveh letih bo Amerika videla veliko neodvisno politično stranko delavstva. Delavci ne bodo mogli nominirati predsedniškega kandidata v dveh starih strankah in postavili bodo neodvisnega kandidata. To bo začetek splošne Labor party v Ameriki."

Tako je dejal Morris Hillquit, ki se je pred par dnevi vrnil iz Clevelanda, kjer se je udeležil zborovanja Konference za napredno politično akcijo kot delegat socialistične stranke.

Omenjena Konferenca, ki je imela že dva zborovanja, je po mnenju Hillquita logična posledica razvoja političnih elementov v Združenih državah. V zgodovini ameriškega političnega življenja je bilo že par takih poskusov. Leta 1868. je bilo ustanovljena National Reform party, katero so organizirali strokovni unionisti. Dve leti prej so isti elementi poskusili spraviti v življenje Narodno delavsko stranko, ki je bila prva delavska samostojna politična organizacija v Združenih državah; bila je pod vplivom Mednarodne delavske zveze (prve Internacionale), toda njena eksistenca je bila kratka.

Deset let pozneje (1878) se je porodila "Greenback Labor party", ki tudi ni živela dolgo. Nato so strokovne unije izgubile vero v samostojno politično akcijo in oprijele so se dogme, da v "unijah ne sme biti politike", kakor da je politika kakšne vere, ki mora biti zasebna stvar.

Velika vojna je pa uničila marsikatero dogmo s koreninami vred in prinesla je novo življenje tudi v strokovne unije v Ameriki. Prva konferenca naprednih političnih elementov, ki se je vršila v februarju, je bila sklicana od onih, ki so hoteli imeti novo delavsko stranko, naključje je pa hotelo, da so prišli na zborovanje predstavniki velikih železničarskih organizacij. Ti se niso strinjali z novo stranko in odločili so, da je najprej treba poskusiti z "okupiranjem republikanske in demokratske stranke". Železničarji in strojniki polagajo največ važnosti na primarne volitve.

Ampak voditelji februarske konference so prezrli zelo važno vprašanje: Kaj naj storijo delavci, če propade njih kandidat pri primarnih volitvah v stari stranki? Ali naj potem podpirajo zmagovitega reakcionarja?

Odgovor na to vprašanje so dali delavci in farmarji v Minnesoti, ki so šli v boj neodvisno z listo farmarske-delavske stranke. Taktika "okupiranja stare stranke s pomočjo primarnih volitev" bo živela le toliko časa, dokler bodo napredni elementi uspešni pri primarnih volitvah; kakor hitro se pa zgodi, da podležejo s svojimi kandidati, bodo ti elementi primorani nastopiti samostojno, ako nočejo priznati svoje politične smrti.

Tako se bo zgodilo—pravi Hillquit — da delavski elementi, združeni v Konferenci za napredno politično akcijo, nastopijo samostojno, oziroma v koaliciji z že obstoječimi socialističnimi in drugimi delavskimi strankami leta 1924., ko propade njih kandidat za predsednika Združenih držav na narodnima konvencijama republikanske in demokratske stranke. In s tem bo položen temelj veliki Delavski stranki v Združenih državah, katera mora iti razmeroma po isti poti, po kateri hodi Delavska stranka na Angleškem.

VREME.

Chicago in okolica: V četrtek oblačno in morda svež sneg. Južni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24. urah: najvišja 22, najnižja 10. Solnce izide ob 7:14, zaide ob 4:21.

AVTOMOBILSKI KRALJ FORD FINANCIRA BAVARSKE FAŠISTE?

Berlin, 19. dec. — "Berliner Tageblatt" je prejel veset iz Monakovega, da ameriški avtomobilski magnat Henry Ford financira gibanje nemških fašistov na Bavarskem. Adolf Hitler vodja bavarskih fašistov, ki bi bil rad nemški Mussolini, je velik antisemit in v njegovi pisarni visi slika Forda. "Tageblatt" piše, da se bodo oblasti informirale pri ameriškem poslaniku, kaj je resnice na tej vesti.

ČIČERIN OŽIGOSAL LIGO NARODOV.

Ruski in turški načrt za kontrolo ožine sta bila vržena v koš.

KONFERENCA SE VLEČE POČASI.

Lausanne, Švica, 19. dec. — Lord Curzon je včeraj dosegel, da je bil zavezniški načrt za mednarodno kontrolo Dardanel sprejet kot podlaga za nadaljna pogajanja. Čičerin in Izmet paša sta protestirala, toda Curzon je dejal, da so Rusi in Turki zapravili preveč časa s tem vprašanjem. Naposled je bil sklenjen kompromis, da podkomisija za kontrolo ožine še enkrat pretresе ruski in turški načrt.

V bistvu se zavezniški in turški načrt ne razlikujeta dosti, dočim je ruski toliko drugačen, da določa strogo omejeno plovbo za inozemske bojne ladije skozi ožino v Črno morje. Rusi so opustili zahtevo, da se bojno brodovje tujih držav popolnoma izključi iz Dardanel in Črnega morja, zahtevajo pa še vedno, da smejo bojne ladije pluti skozi ožino le s posebnim dovoljenjem kontrolne komisije, in sicer ne smejo presegati 8000 ton v enem in istem času. Turki smejo postaviti baterije ob Dardanelah in Bosporu. V kontrolni komisiji morajo biti zastopane vse države ob Črnem morju, Nemčija in Združene države.

Turki se strinjajo z vsemi točkami ruskega načrta, ne zahtevajo pa, da mora biti ožina utrjena. Kakor izgleda, bo zavezniški načrt najbrž toliko popravljen, da se bo v glavnem ujemal z ruskim in turškim.

Čičerin je na včerajšnji seji dardanelske komisije ostro kritiziral zavezniški ožinski program, rekoč, da ententa poskuša zabiti klin med Rusijo in Turčijo, daje Turkom iluzorično protekcijo in izpostavlja črnomorsko obalo Rusije napadom, vsledčesar bo sovjetska republika prisiljena vzdrževati bojno mornarico na Črnem morju. Nato je Čičerin trgal ligo narodov. Rekel je, da liga ni nobena garancija za mir. Rusija, Nemčija in Združene države je ne priznavajo; liga ne more užugati enega samega poljskega generala v Vilni. Kako more taka organizacija imeti sploh še kaj vpoštevanja?

Izmet paša je formalno sprejel načrt podkomisije za varstvo kristjanskih manjšin. Načrt določa, da imajo manjšine ravno tiste pravice kakor turški državljani; kristjani smejo imeti svobodo veroizpovedanja in postaviti svoje verske, dobrodelne in vzgojevalne zavode. V krajih, kjer so kristjani v večini, mora turška država podpirati s svojim denarjem njih šole.

Angora, Turčija, 19. dec. — Turška vlada je dovolila kristjanom v Anatoliji, da smejo odpotovati, kadar hočejo.

Američani so dobili večje koncesije od turške vlade. Chesterjeva skupina je dobila koncesijo za gradnjo železnice v vzhodni Anatoliji in drugi ameriški kapitalisti bodo izkoriščali rudnike.

ROPARSKA BRUTALNOST.

Des Moines, Iowa. — Banditje so oropali Charles Katzenberflerja za $28, nakar so ga zaprli v neko nezakurjeno barako. Oropani se je končno sam oprostil. Pretrpel je silne muke zaradi mraza, kajti živo srebro v toplomeru je kazalo ničlo.

OBRAVNAVA PROTI RUDARJEM V HERRINU.

Kompanijski zdravnik je videl vse krvavo; tri priče so se obrnile proti državi.

Marion, Ill. — Državni pravdnik Duty je v pondeljek pozval pričo, ki je videla, kdo je dejanski ubil stavkokaza Hoffmana. To je dr. O. F. Shipman iz Herrina. Shipman je povedal, da je videl obtoženca Carnaghija in Manna, ki sta streljala na Hoffmana.

Zdravnik je "vse" videl in slišal. Največ je videl samo kri. Kri je tekla po obrazih, rokah, obleki, cesti in povsod. Vse je bilo krvavo kamor je pogledal. Bil je s stavkarji ves čas in zdi se, da je z njimi marširal po ulicah in po cesti proti pokopališču, kjer so rudarji po njegovi izpovedi postrelili ujete stavkokaze in gardiste.

Kó je pa zagovorništvo prijelo dr. Shipmana, se je takoj pokazalo, da je mož kompanijski zdravnik. Njegova služba je, da pregleduje rudarje, ki se poškodujejo pri delu in potem nastopa kot priča v interesu premogovniških baronov, kadar je treba rudarju iztožiti odškodnino.

Državni tožitelj je imel v pondeljek smolo s tremi pričami. Priče so bile odslovljene, ko niso hotele govoriti. Tožitelj jih je zabeležil med "sovražne" priče.

Farmar George Nelson in njegova žena sta pričala, da je bil superintendent McDowell ubit v bližini njune hiše. Kdo ga je ubil, nista videla, toda obtoženec Otis Clark je bil v skupini možkih, ki so izvršili umor.

Grocerist R. O. Greer iz Herrina je videl kakih 25 mož, ki so korakali s puškami na ramah proti premogovniku. Poznal ni nikogar. Zvečer tistega dne pe videl obtoženca Hillerja, ki pa ni imel orožja. Drugi dan je videl Otisa Clarka v skupini stavkarjev, ki so gnali ujete stavkokaze proti pokopališču.

Obtoženec Peter Hiller se je v pondeljek poročil v ječi z Ano Campbell. Po končani poročni ceremoniji, katero je izvršil sodnik Parks, je šla nevesta sama domov.

IZ DELAVSKEGA SVETA.

(Federated Press).

Volitve v rudarski organizaciji. Napredni elementi med rudarji, ki so se hoteli iznebiti nazadnjaškega režima v rudarski organizaciji United Mine Workers of America, niso imeli pri volitvah distriktnih odbornikov dne 12. decembra dosti uspeha. Vsa poročila kažejo, da so stari odborniki ostali na krmilu. Iz petega distrikta v Pennsylvaniji poročajo, da je bil izvoljen Patrick Fagan predsednikom in William Hargast tajnik-blagajnikom z večino okrog 12,000 glasov. — Izid volitev v Illinoisu še ni uradno naznanjem, toda znano je, da je bil Frank Farrington ponovno izvoljen predsednikom.

Brezposelnost pada. Število zaposlenih delavcev v državi New York se je v novembru povečalo za dva odstotka. Največ novih delavcev je bilo vposlenih v oblačilni in živilni industriji.

Poraz operatorjev v Indiani. Premogovniški magnatje v Indiani so se podali rudarski organizaciji rudarjev. Dolgo časa so se branili odračunati izredni asesment v znesku $4 od člana, katerega je organizacija naložila, da deloma pokrije stroške zadnje stavke in se pripravi za prihodnjo spomlad, ako pride spet do stavke. Nekateri operatorji so takoj odračunali asesment, večina se je pa uprla. Distriktni predsednik Hessler je zagrozil operatorjem, da pokliče rudarje na štrajk, ako se ne bodo držali pogodbe. Lastniki rovov so se ustrašili in kapitulirali.

Državna delavska federacija v Wisconsinu je pripravila 27 zakonskih predlog za novo legislaturo, ki prične zborovati prihodnji mesec v Madisonu. Med predlogami je tudi amendment k ustavi, ki določa, da mora imeti ljudstvo pri splošnem glasovanju zadnjo besedo o ustavnosti zakonov, ne pa vrhovno sodišče. Druge predloge zahtevajo odpoklic sodnikov, odpravo sodnijskih prepovedi proti stavkarjem, državno zavarovanje zoper brezposelnost, zvišanje odškodnine telesno poškodovanim delavcem, osemurni delavnik v industrijah, odpravo ženskega dela v nevarnih industrijah, omejitev privatnih dobavnih agentur, proste šolske knjige v javnih šolah, zvišanje davka na visoke dohodke in dedščine itd.

ROPARSKI NAPAD NA ZVEZNO NOVČARO V DENVERJU.

Banditje so odnesli $200,000.

Denver, Colo. — Voz, na katerem se je nahajal denar zvezne rezervne banke, je stal pred zvezno novčaro, ki se nahaja na Zapadni Colfaxovi avenuji. Denar so hoteli transferirati iz novčare na glavno banko v mestu, da ga razdele po bankah v državah Colorado in Wyoming. Iz glavnega uhoda so stopili stražniki in delavci, ki so nosili denar. V tem trenotku je nekdo zaklical roke kviško. Pre dusluzbenci in stražniki sta stala dva bandita s samokresi v rokah, tretji bandit je ostal v avtomobilu, pripravljen, da ga požene. Pričeli so pokati streli. In ko se je dim razkadil, je stražnik Charles Linton ležal smrtno zadet na tleh, ki je umrl v bolnišnici. Bandita sta iztrgala uslužbencem vreče, v katerih je bilo petakov za dve sto tisoč dolarjev in pohitela z njimi na avtomobil. Vmes sta pa streljala proti oknom, odkoder so prihajali streli na bandite. Motor je zaropotal, avtomobil se je pričel pomikati naprej in kmalu so banditje izginili izpred oči, z njimi pa tudi ukradeni denar. Prihiteli so iz poslopja uslužbenci in streljali za bežečimi banditi. Sliši se, da je eden banditov ranjen. Banditje so oddali najmanj trideset strelov. Banditski avtomobil je imel številko 81001 Colorado.

Po nekem drugem policijskem poročilu so videli drdrati avtomobil proti severju, v katerem je bilo sedem mož in dva sta imela krinke na obrazu. To se je zgodilo malo kasneje po izvršenem ropa. Mobilizirana je bila vsa policija. Nekateri očividci govore, da so trije, štirje banditje skočili iz avtomobila in da so pričeli takoj streljati, ko so zakričali: "Roke kviško!"

Neka žena je baje obvestila zvezne oblasti, da so rop izvršili čikaški pobojniki. Njih namen je se peljati z vlakom do sto milj do Chicage, nakar bodo pot nadaljevali v avtomobilu. Detektivi so prejeli nalog, da stražijo vsa pota, ki vodijo v Chicago.

Angleži mečejo bombe na Arabce.

Carigrad, 19. dec. — Uradno poročilo iz Angore se glasi, da angleški vojaški avijatiki mečejo bombe na arabska bivališča in pobijajo Arabce okrog Mozula in Sulejmana v severni Mezopotamiji, ki so zvesti turški nacionalistični vladi.

Druga brzojavka iz turških virov sporoča, da Angleži izterjavajo davke od Arabcev z bombami. Kraji, kjer se prebivalci protivijo davku, so takoj obiskani od angleških letalcev, ki mečejo bombe na prebivalce.

Govorice o posojilu so dvignile nemško marko.

Berlin, 19. dec. — Vesti iz Amerike, da bo vlada Združenih držav sankcionirala veliko posojilo Nemčiji, imajo trenotno dober učinek na nemško valuto. Marka se je te dni toliko dvignila, da jih je zdaj 6000 za en dolar.

Mussolini se repenči.

Pariz, 19. dec. — Konferenca glede nemške odškodnine, ki se ponovi v Parizu 2. januarja, se morda ne bo vršila. Italijanski ministrski predsednik Mussolini je po nekem poročilu informiral Francijo in Anglijo, da ga ne bo na konferenco, ako ne bo sprejet njegov načrt za rešitev odškodninskega vprašanja, katerega je predložil v Londonu.

Poincare je snoči dejal v razgovoru z ameriškimi poročevalci, da Francija ostane v Porenju 15 let kakor določa versajska pogodba.

Poljska v obsednem stanju.

Varšava, 19. dec. — Na Poljskem vlada obsedno stanje. General Pilsudski je diktator. Jutri se vrše volitve novega predsednika republike. Morilec Niewadomski, ki je ubil predsednika Narutowicza, bo še ta teden obsojen na smrt pred vojnim sodiščem in usmrčen.

Varšava, 19. dec. — (Federated Press.) — V izgredih, katere so izzvali nacionalisti in ki so se vršili 11. decembra med ustoličenjem predsednika Narutowicza, kateri je bil v soboto umorjen, so bili ubiti štirje delavci. Med ranjenci, katerih je veliko število, je tudi Zigmund Piotrowski, socialistični poslanec in bivši sourednik poljskega socialističnega dnevnika "Dziennik Ludowy" v Chicagu, ki se je lani vrnil v domovino.

JUG.

HISTORIČEN ROMAN.

Spisal **Prokop Chocholoušek.**
Poslovenil H. V.

(Dalje.)

"Poglej bedni pes!" mu je pokazal pušico, "imel si bolje ogledati svojo pušico in bi bil videl, da manjka na desni strani eno pero!"

"Ha!" je zavpil Milan presenečen, in se je napel tako, da je bilo čudno ,da niso popokale vezi, s katerimi sta bili njegovi roki privezani k telesu.

"Allah sam ti je zmešal možgane, ti pes, da nisi tega opazil, kajti ni hotel, da bi Timur han, meč njegovo osvete ,poginil od roke brezverca. Zato pa umreš ti, ne radi tega, ker si mi stregel po življenju, marveč za to, ker si je protivil volji Allaha in njegovim namenom, ud za udom boš umiral!" je odločil zviti krutež.

"Milane Topličanin!" ga je klical Bajazet iz svoje kletke.

"Vidiš sultane!" je odgovoril ta, "kam vodi vpornost in izdajstvo, kakor si je ti pred trinajstimi leti izvel proti moji domovini! Z izdajstvom si zmagal na Kosovem, z izdajstvom si izgubil svojo državo in svojo svobodo pri Angori. Jaz pa rad umiram za svojo pregreho, da sem zapustil brate v odločilnem trenotku, ko je imela Srbija izkoristiti tvoj poraz; jaz sam, vezan vsled obljube, sem moral rešiti tvojega sina. In Štefan Lazarević nima dovolj moči, da bi žrtvoval sinu svoje sestre slavi in svobodi svojega naroda ,kakor bi to bil storil jaz, da me ni vezala prisega storjena v Drinopolju; proklinjam ono uro, ki je morda odločila usodo Srbije; če ne pomore še Kosančić. Trpi Mileva, nekdaj ljubica, potem zapeljivka moja! Sužnost in sramota tvoja je pravična kazen Gospoda za tvojo pregreho, da si mi lagala ljubezen, in si svojo moč nad menoj zlorabljala v moji slabotni uri, v kateri sem zapustil svoje brate."

"Milane!" je vskliknila Mileva vroče, pozabivši popolnoma na javni prostor in na vse okoli sebe, kajti plašile so jo priprave, ki so se vršile za izvršitev grozne obsodbe nad miljencem njene mladosti.

"Da," je dejal ta ,ležeč že raztegnjen na hlodu in prikovan k njemu, "to je bil ta glas, ki mi je tamkaj v Drinopolju razdejal srce, omračil mi um, da sem pozabil na svojega pobratima, na svojo domovino! Zakaj me zopet kličeš s tem zapeljivim glasom? Ne prikličeš me več nazaj k življenju."

Sekira se je zabliskala v solnčnih žarkih, glasan udarec, in desna roka Milanova se je ločila od telesa. Krčevito se je treslo Milanovo telo celo pod trdnimi sponami; mesto vsklika bolesti pa je zaklical z jasnim glasom: "Moja smrt izmije mojo krivdo iz duše, da ne bo na veke pogubljena, da tudi Srbija doseže nekoč svojo rešitev. Slavljeno bodi ime Kristovo!"

In nadaljne njegove besede so udušili poljubi Mileve, ki je videča mahljaj sekire, in pozabivši vse okolo sebe, prihitela k njemu. In vrgši se čezenj je klicala kakor blazna: "Ura smrti uniči vse ozire sveta! Jaz nisem ljubila nikogar drugega nego tebe vse dobe svojega življenja od onega časa, ko je tvoj prvi poljub zagorel na mojih ustnih; objemajoč Bajazeta sem objemala v duhu tebe, in če mi ni bilo sojeno živeti s teboj, hočem vsaj umreti s teboj, da boš verjel moji ljubezni!"

Hoteli so jo odtrgati od njega; toda Timur, ki je že pri Milanovem govoru začudeno zrl po vrsti nanj, na Bajazeta in Milevo, je zabranil to z besedami, pri katerih si je radostno mel roki: "Ne branite ji in umaknite se v stran, da bi Bajazet bolje videl; imel bo ob tem pogledu prav posebno veselje."

Bajazet je stal v svoji kletki kakor omamljen; z izbuljenimi očmi z licem rdečim do krvi, je zrl na svojo ženo, kako objemlje Milana, in ravno, ko se je sekira drugič zasvetila v zraku, in je drugo roko Milana oddelila od telesa, je izvil sultan krik blazne norosti iz sebe: "Pogini, podla!" je zavreščal, in je skočil naprej, da se zakadi na Milevo, misleč v svoji blaznosti, da predre železno mrežo svoje kletke, kakor da je spletena le iz bilk, in — zvalil se je z razbito lobanjo na dno svoje kletke.

"Srbija bo vendar enkrat svobodna, ljubica moja!" je šepetal Milan s svojo zadnjo močjo, toda z blaženim nasmehom; in ko so mu odsekali drugo roko, se ni niti stresel; z uhajočo krvjo mu je ušlo tudi življenje in Mileva je še stiskala svoje ustnice na ustne mrliča.

"Mrtev je, gosudare sveta!" je naznanjal krvnik Timuru, kažoč na Milana.

"In oni tamkaj tudi," je dostavili Timur mahnivši proti Bajazetovi kletki: "Škoda, da nisem mogel obogateti s tako dragoceno zverino svojega zverinjaka v Samarkandu; toda, kdo bi bil slutil kaj takega?" — je skrčil rameni ta krutež.

Mileva, ki se ni več zavedla, je umrla že naslednjega dne.

Tako je končal Bajazet, glavni provzročitelj izdajstva, ki je je Branković izvršil pred trinajstimi leti proti Srbiji; njegova država je razpadla na toliko delov, kolikor je bilo tekmecev za njene posamezne dele. Bajazetovi sinovi, ki so pobegnili z bojišča, emiri posameznih dežel, celo tatarski emiri so se borili med seboj za okrvavljene, opustošene pokrajine; samo Srbija ni znala izrabiti te prilike, da zapodi Turke za večno iz Evrope; trinajst let je zadostovalo, da vkloni srbski narod dobrovoljno svoj vrat pred knežjo voljo; in Štefan Lazarević, ki ni vporabil te prilike za izgnanje Turka iz Evrope, je celo zastavil premoženje in kri svojega naroda za to, da se vzdrži turško gospodstvo v Evropi, da, celo za to, da so v Aziji zopet poslušali glas sinu njegove sestre, Mohameda; izvršil je tako na svoji domovini še večje izdajstvo, nego Vuk Branković. Mohamed sicer ni segal na dosedanje srbske pravice, tudi njegov sin Murat je pustil životariti despote Srbije, toda že njegov vnuk Mohamed II. se je l. 1459 polastil vse Srbije, izvlekel je potem iz te nesrečne dežele 200.000 prebivalcev v pregnanstvo, da naseli opustošene kraje Azije.

Po krivdi Štefana Lazarevića, nevrednega Lazarovega sinu, ni postala Angora Srbom nadomestilo za Kosovo.

II. DEL.

Zadnji bosanski kralj.

I.

Noč črna kakor gavran leži nad gradom Belajem in nad taborom okoli tega trdnega gradu. Niti jedna zvezda ni posvetila skozi oblake, in samo po ognjih straž razločuješ v bližini orožje in posamezne osebe; dalje se pa zgošča vse v enotno temo. V sredini tabora plapola ogenj, ki jasno razsvetljuje večji šotor nego so ostali, ki se ob svitu plamena izticajo iz teme kakor labodi iz jezerskega bičevja; pred šotorom je videti straže, ki se opirajo ob težke buzdovane in ostra dolga kopja, ali pa zakrivljene sablje; in pred vhodom v šotor je vihral, kadarkoli je zahreščal vihar po taboru, kraljevski prapor Bosne. Saj se je sam kralj Štefan Tomaž napotil, da pokori upornega Vukmana ,gospoda Belajskega; in že je deseti dan, kar so kraljevi vojščaki oblegli trdni grad, odkar dan na dan poskušajo, da bi ga zavzeli. Toda njegove utrdbe niso odjenjale do sedaj, še ni uklonjen ponos gospodarja gradu. In to sam Bog vedi, kdaj se bo pokoril ponosni župan svojemu kralju? V taboru je tiho, to je posledica utrujenosti vojščakov, ki se ne brigajo za nič več, kar je naokoli, izven za povelja, ki jih dobivajo. — Pri ognju pred kraljevskim šotorom sedi mož, globoko utopljen v misli; glavo stiska v dlan ,in samo včasih stresa kalpak; sicer bi si mislili, da je vtopljen v spanje ta mož silnih pleč, preko katerih mu visi levja koža, in na vsakem ramenu pritrjena orlovska perut naznanja mogočnega vojvodo. Tudi je videti, kako včasih, ko veter močneje zabučeva po taboru, pazljivo prisluškuje v daljavo, ne da bi pri tem dvignil lice iz dlani, in se zopet vtaplja v sanjarjenje. "Glejte, Tomaševića!" govore kraljevski stražarji med seboj, katerim ne uhaja ni jedna kretnja tega moža, "o čem neki razmišlja?" —

"Dolgočasi se v brezdelju," so šepetali drugi, "in gotovo išče sredstva, da konča ta boj; pazite, nekaj se zgodi."

"Da zgodi se," so pritrjevali vsi vprek, "saj je on slaven vojvoda, ta Tomašević, pravi kraljevski sin." — "Hm!" — je pripomnil eden izmed njih, ki se je najbližje kraljevskega šotora opiral ob mogočen buzdovan — starejši je bil od ostalih ,mož že sivih brk; ih mnoga brazgotina v njegovem licu je pričala, da je prestal že nešteto bojev, in da je zrl vedno sovražniku v lice, naj si je bil to že bisurman, ali pa kdorkoli drugi.

(Dalje prihodnjo sredo.)

Najboljše božično darilo,

ki ga morete dati svojim sorodnikom in prijateljem v Ameriki in stari domovini, je ena ali več sledečih knjig:

Slovensko-angleška slovnica. Dodatek raznih koristnih informacij. Fina trda vezba. Cena $2.00 s poštnino vred.

Jimmie Higgins. Spisal Upton Sinclair, poslovenil Ivan Molek. Povest iz življenja ameriškega proletariata za časa velike vojne. Fina trda vezba. Cena $1.00 s poštnino vred.

Zajedalci. Spisal Ivan Molek. Povest o posledicah spolnih bolezni med slovenskimi delavci v Ameriki. Fina trda vezba. Cena $1.75 s poštnino vred.

Zakon biogenezije. Spisal H. J. Moore, poslovenil J. M. Zelo poučna knjiga, ki pokazuje kako se splošni razvoj živalij in človeka ponavlja pri posamezniku. S slikami. Fina trda vezba. Cena $1.50 s poštnino vred.

Zadnji dve knjigi, naročeni skupaj, dobite za tri dolarje, vse štiri pa za šest dolarjev. Vredno so!

Naročbe, katerim je treba priložiti denar, sprejema

Književna Matica,
2657-59 So. Lawndale Ave.,
Chicago, Ill.

IZVEDETI ŽELIM!

Dne 24. novembra t. l. se je neznano kam izgubil iz Brooklyn-a, N. Y., rojak John Perme, doma nekje iz Gorenjskega, star 26 let. Uljudno prosim cenjene rojake, če kdo kaj ve o njem, da mi hitro sporoči, ker se bojim, da se mu je kaj slabega prietilo. Naj se hitro naznani njegov naslov meni, na naslov: Blasse Lombar, 11 Cooper Street, Brooklyn, N. Y. (Adv.)

VABILO NA
veliko Božično veselico z "Miklavžem"

katero priredi

Slov. Del. Dom na Maxhom, Pa.

DNE 23. DECEMBRA 1922.

Uljudno so vabljeni vsi rojaki in rojakinje domači in iz bližnje, ter daljne okolice, da se polnoštevilno vdeleže te veselice, seboj pripeljite svoje otroke, da bodo videli sv. Miklavža s košem na hrbtu, napolnjenim z raznovrstnimi darili, katere bode delil otrokom.

Vstopnina za moške je 50c in za ženske 25c.

(Otroci v starosti iz pod 16 let brez spremstva starišev ali sorodnikov nimajo vstopa.)

Začetek Veselice točno ob sedmi uri z večer.

Igrala bode izvrstna Maxhom Slov. godba pod vodstvom g. Jos. Rogel'na. Torej na svidenje pri veselici na 23. dec. zvečer,

Vabi Odbor.

Vesel božič in srečno, zadovoljno in vpešno novoleto 1923

iskreno želita

svojim osebnim in trgovskim prijateljem in znancem ter vsem ostalim rojakom širom Amerike

Leo Zakrajšek & Alojz Češark
70-9th Ave., New York City

ZA BOŽIČNE PRAZNIKE!

Nove, brezplačne cenike za najnovejše krasne garantirane fine možke in damske ure, zlatnina, prstane, verižice, so gotovi.

Pišite nam eno karto in mi Vam pošljemo z obratno pošto cenik zastonj.

Če želite kupiti krasno uro za Božično darilo, jo boste prav gotovo kupili od nas, kajti je nekaj krasnega in najnovejšega modela. Cenik Vam bo potrdil kar tu pišemo. Cene so jako nizke v primeri najnovejših ur.

Prave Columbia slovenske, nemške, vojaške in druge Columbia plošče imamo v zalogi, istotako Columbia glasne gramofone.

Pišite na

IVAN PAJK, 24 Main St., Conemaugh, Pa.

Ali se hočete spomniti

vaših sorodnikov in poznancev v daljni stari domovini, ki obračajo te dneve svoje oči k vam—sorodniki v Ameriki, ne pozabite poslati jim kak dar v denarju, s katerim jim oblažite božične praznike. Ako želite poslati komu kaj denarja v prihodnjih tednih, tedaj je najugodnejša prilika zato sedaj, ker pozneje bodo vsi poštni uradi kot navadno za praznike preobloženi z pošiljatvami.

Določeno svoto vašega daru si zavarujete ako poverite pošiljanje istega potom poznane in varne tvrdke

KASPAR STATE BANK

1900 Blue Island Ave. Chicago, Ill.

Skupno premoženje $13,000,000.00.

Kapital in prebitek $1,250,000.00.

BANČNA TRDNJAVA ZA JUGOSLOVANE V AMERIKI.

SLIKE IZ NASELBIN.

Cenjenim dopisnikom! Pri dopisih, ki se nanašajo na razmere v naselbini, mora biti podpisano ime. To ni uredniška kaprica, ampak to zahtevajo pravila. Uredništvo priporoča vsem dopisnikom, da se ravnajo po tem navodilu ker prihranijo uredništvu veliko nepotrebnega dela, sebi pa jezo.

Bridgeport, O. — Delavske razmere v tej okolici so slabe, da slabejše skoro ne morejo biti. Premogorovi obratujejo samo po eden ali dva dni v tednu. Uzmoviči pri nas so pa kaj pridni, pred par tedni so udrli ponoči v hišo rojakinje Ane Kučevar in dvema stanovalcema pobrali precejšnjo vsoto denarja ter druge vrednostne stvari. Enemu so prinesli skrinjo na ulico, ker jo niso mogli odpreti. — Dne 12. t. m. je šla rojakinja Josephina Blatnik in še par drugih rojakinj v bližnje mesto Wheelling nakupovat različne stvari. Ko je v prodajalni hotela plačati blago, pa ji je izginila ročna torbica, ki jo je imela prej obešeno na roki. Uzmovič ji jo je tako premeteno odrezal z roke, da niti občutila ni.

Rojaki in rojakinje, bodite oprezni! Posebno pred prazniki, ko ljudje veliko kupujejo je mnogo takih zlikovcev na preži.

Tukajšnje dramatično društvo Orel bo priredilo dne 30. decembra nad vse zanimivo igro tridejanko "Razvalina življenja". Ta drama še ni bila dosti igrana po drugih naselbinah razun lansko leto v Chicagu, kjer jo je dramatično društvo na željo občinstva celo ponovilo. Drama je polna zanimivosti, če je gledalec pazno ogleduje in pred seboj ima živo sliko kmečkega življenja ter globoke drame. Vemo, da ne bo nikomur žal, kdor bo prireditev posetil. Torej rojaki, pridite k tej prireditvi vsi. Vabimo vas tudi iz bližnje okolice, kot iz Blaina, Triadelphije, Laferty ter rojake iz Moon Runa, Pa. Pripeljite s seboj svoje žene in svoje družine sploh. Iz te igre boste spoznali, kako velika nesreča lahko nastane v vsej družini in trpijo celo drugi ljudje radi nesrečne, prisiljene ženitve.

Prireditev prične točno ob sedmi uri zvečer, po igri pa bo vsakovrstna zabava in ples. Med dejanji igre bodo tudi šaljivi prizori v angleškem jeziku. Igral bo godbeni odsek dramatičnega odrušťva. Vstopnina je za moške 50c in za ženske 35c. Torej vas še enkrat vabimo, pridite na to prireditev, ki se vrši v društveni dvorani v Boydsvillu. Za odbor. — **Joseph Snoj.**

Lorain, O. — Ko sva z Jožetom gledala, kako padajo snežinke na razpeto vinsko trto v ozadju hiše, je nama postalo nekako tako kot zaljubljeni Marjanci, ko je izvedela, da njen dragi odhaja na vojno, misleč, da ga nikdar več ne bo nazaj.

V resnici te objame znoj, ako pomisliš, da bi trta več ne rodila. "Po mojem mnenju", pravi Jože, "bi bila Ohaja še slabši kot je Sahara, kajti velike hiše hočejo in poulično drvenje. Niti gleženj kake putke te ne spravi več v tako korajžo kakor čaša belega Ohajca."

Ker so prazniki tu in z njimi dovolj pustega časa, sva sklenila, da se še vidiva. Na Štefanov večer jo pa mahneva v Virantovo dvorano in posetiva veselico Slovenskega narodnega doma. Tudi dragi rojak in rojakinja ne smeta pozabiti priti, kajti veselica je namenjena samo Slovencem, oziroma Jugoslovanom, za druge pa je vstop prepovedan. Drugo leto na ta večer, upam, da se bomo lahko skupno zbrali v svoji narodni hiši S. N. D., kajti načrti so izgotovljeni in s stavbo pričnejo kakor hitro trta prvič zopet požene. Trdno sem prepričan, da med nami ni omahljivcev in kar smo se enkrat zavzeli, to hočemo tudi izpeljati.

Torej ,ako si z nami in za povzdigo celokupne slovenske naselbine, pridi v Virantovo dvorano na zgoraj imenovani večer. — **John Brus.**

Chicago, Ill. — Članicam društva Nada, št. 2 SNPJ, priporočam, naj nikar ne pozabijo dne 23. decembra zvečer pripeljati svojih otrok v dvorano SNPJ, kjer se bodo sešli naši malenčki z Miklavžem, obloženim z vsakovrstnimi darili, ki jih bo razdelil med navzoče male in velike otroke in ne bo delal nikake izjeme. Pred parkljem se vam ni treba nič bati, kar pridite in pripeljite malenčke, da se bodo veselili pri lepem božičnem drevescu, odrasli pa se bomo spominjali na srečne čase otroških dni, ko smo v brezskrbnem veselju že po par mesecev naprej komaj čakali Miklavža in božičnega večera ter dobrot, ki so bile s tem v zvezi.

Odraslim nam je prešlo brezskrbno veselje, mesto njih pa imamo skrbi in trpkosti boja za življenje. Zato pa pripeljimo otroke, da se veselijo vsaj oni, naj vživajo brezskrbna leta mladih dni, nam pa bo v veselje to, da vidimo malenčke srečne. Ne pozabljajmo svojih otrok in otroci nas ne bodo pozabili ter se odrasli hvaležni spominjali na svoje matere in očete.

Torej matere, članice društva Nada, dajte svojim otrokom priliko do zabave. Tudi druge rojake v bližini vabimo, naj pripeljejo svoje malenčke ali one, ki želijo videti otroško veselje, naj pridejo. Ne bo nikomur žal, kdor bo posetil Nadinega Miklavža. Pričetek je točno ob sedmi zvečer.

Na članice društva Nada apeliram, katera nima svojih otrok zavarovanih pri nobeni organizaciji ,naj to takoj stori, ker to je prvič v korist njej sami, drugič pa otroku. Ko bo nekoč dorastel in bo ostal član Slovenske narodne podporne jednote.

Članom dične SNPJ želim vesele praznike in srečno Novo leto. — **Mary Kovach.**

Clarksburgh, W. Va. — Čas je prišel, da se oglasim iz te nove naše naselbine, kjer smo se naselili večinoma Slovenci iz Thomasa. W. Va., in nekaj drugih krajev, po premogarski stavki. Zakaj, to je seveda vsakomur znano, kajti nismo bili rojeni za stavkokaze, zato smo se naselili v premogorove, ki spadajo pod kontrolo organiziranega delavstva.

Ker sem ravno pri tem, hočem tudi poročati o delu. Slovenci smo zaposleni večinoma vsaki dan, kar nam še najbolj dopade, samo da lahko garamo, v tem imamo veselje. Drugi rovi, ki jih je menda toliko, da jih ni za prešteti, pa delajo po tri do štiri dni v tednu. Zaslužek je tak, kakoršen prostor ima kdo .

Najvažnejše, kar imam za poročati je to, da smo ustanovili novo postajo SNPJ, namreč društvo "Napredni bojevniki, št. 475 v Clarksburghu, W. Va. Kje se bo vršila redna seja meseca januarja, 1923, bom poročal pozneje, ker zdaj se še nismo zedinili glede stanarine. Torej vsem Slovencem in Hrvatom, ki še niste člani te jednote in spadate k drugim postajam ter ste bližje naši postaji kakor pa svoji dosedanji, preskrbite si prestopne liste, da pristopite k naši številki. Takih rojakov za prestop je precej v naši okolici. — **Rudolph Mestek**, tajnik društva Napredni bojevniki, št. 475, P. O. Manayka, Clarksburgh, W. Va.

Beadling, Pa. — Ker se nihče ne oglasi iz naše naselbine, se bom pa jaz enkrat. Z delom je šlo pri nas do sedaj počasi. Bosi so nam vedno govorili, da nam ne morejo dobaviti vozov za nakladanje, a sedaj jih že tri tedne redno dobivamo.

Vsa ta zvijačna njih politika pa nas je razkačila, da smo pri našem društvu na vso jezo sklenili prirediti plesno veselico dne 30. decembra zvečer. Radi te Silvestrove zabave se meni že sedaj cedijo sline po pristnih domačih (kranjskih) klobasah in še več drugih domačih pridelkih. Za to zabavo je pripravljen izvrsten godec na harmonike.

Uljudno vabim Slovence in Hrvate v naši in bližnji okolici, da se nam pridružijo in z nami vred poveselijo. Upam, da ne bo nikomur žal. Za lačne želodce, poskočne pete in žejna grla bo skrbel veselični odbor. Pristopnina je sicer nizka, kolikor smo najbolj nizko mogli skleniti, namreč za moške 50c, za ženske pa nič. Torej na svidenje vsi bližnji rojaki dne 30. decembra pri Josephu Delaču.

Pozdrav vsem Slovencem širom Amerike. — **Martin Curl**, predsednik društva št. 172.

Mc Cormick, Kans. — S tužnim srcem naznanjamo znancem in prijateljem, žalostno vest, da nam je nemila smrt ugrabila edino hčerko Evo, v starosti štirih let, dne 3. decembra. Bila je bolna samo tri ure in pol, in sicer, kakor je zdravnik dognal, je podlegla za davico.

Prisrčno se zahvaljujemo družini Kunšekovi, Gašper Šetinu in družini, kakor tudi učiteljicam za krasne vence. Sploh hvala vsem, ki ste nas obiskali in tolažili pri pokojni hčerki. Pogreb se je vršil po katoliškem obredu na pokopališče v Frontenac.

Čudno se nam zdi, da je far odklonil obred v cerkvi, nego je storil istega na našem domu. On se menda boji, da je bolj nevarno nalezti se bolezni za katero je ranjka umrla, v cerkvi kakor pa na našem domu.

Žalujoči ostali John in Mary Požun, stariši; John Stefan, Matt, Anton in Vinci, bratje. Še enkrat hvala goriomenjenim dobrotnikom, ti pa nikdar pozabna hčerka, spavaj mirno v Ameriški grudi.

Cleveland, Ohio. — Naznanjam članicam društva Napredne Slovenke, št. 137 SNPJ, da je bil izvoljen sledeči odbor za leto 1923; Predsednica Ana Eršte, podpredsednica Ol. Flajšman, tajnica Mary Bajt, 1048 Addison, blagajnica Mary Belaj, zapisnikarica Jos. Močnik, redarica Fr. Stolfa, bolniški odbornici, Ivana Drobnič in Rozi Zupančič, nadzornice Jene Vaupetic, Terezija Žele, Antonija Škorjanc, za prodajo delnic S. N. D. Rao Eršte, Zastopnica za klub društva S. N. D. Alojzija Trenta, društveni zdravnik dr. Kern. Seje se vršijo vsak prvi četrtek v mesecu v S. N. D. zvečer.

Opozarjam vse članice, da bi bolj redno plačevale svoj asesment, da bi jih ne bilo treba toliko suspendirat in potem zopet sprejemat nazaj. Tajnik in glavni urad so že dovolj zaposleni z drugim delom , članice pa tudi nimajo nikakega profita, ako ne plačajo o pravem času, temveč še rajše izgubo. Kakor vam je znano, mi je društvo odvzelo pravico, da bi smela katero zakladati z asesmentom iz društvene blagajne, sama s svojim asesmentom vas pa tudi ne morem zalagati in ne bom. Zato naj si vsaka zapomni, če ne plača, da je suspendirana in ne bo pri tem nobene izjeme.

Prosim vas torej vse, da mi prihranite nepotrebno delo, roka v roki pojdimo naprej v prihodnjem letu in zopet nam bo zagotovljen napredek kot v zadnjem letu. Pričetkom tekočega leta nas je bilo 169 članic, štiri so bile črtane, torej 173. Danes je 208 članic, 35 je pristopilo novih in 12 s prestopnimi listi, ena članica je umrla, sedem pa jih je prestopilo k drugemu društvu. Vzlic temu, da so bile štiri črtane, da jih je sedem prestopilo k drugemu društvu in je umrla ena članica, je naše društvo vseeno naraslo v enem letu za 35 članic. To je vsekakor lep napredek v članstvu, kolikor pa se tiče blagajne, bom pisala prihodnji mesec. Natančni račun bom tudi prebrala na seji dne 4. januarja, 1923.

Vse tiste članice, ki še niste plačale asesmenta za ta mesec, opozarjam, da to storite za gotovo do 24. t. m., ker na božični dan ne bi rada pobirala asesmenta. Prosim vas tudi, da plačate vse, da bom mogla račun pravilno zaključiti.

Želim vsem članicam vesele božine praznike, zdravja in zadovoljnosti v letu 1923 ter ravnotako vsem članom SNPJ in obilo napredka v skupnem delu. — **Mary Bajt**, tajnica dr. 137 SNPJ.

Slovan, Pa. — Če se že ravno nikdo ne oglasi iz naše naselbine, se bom pa jaz, akoravno sem še malo časa tu naseljen. To je prijazna naselbina in kar se tiče tukajšnje okolice, je veliko premogokopov, ki pa slabo obratujejo. Zakaj slabo obratujejo, so različna domnevanja. Eden pravi to, drugi drugo, pri čemur pa ni tako težko uganiti, kaj je vzrok. Tu so tudi tovarne za izdelovanje barve in cina, ki vse obratujejo s polno paro, plača v njih pa je naravnost sramotna. Sedaj so zopet pričeli z grajenjem nove tovarne, v kateri, kakor sem čul, bodo izdelovali steklo in porcelan.

Čudno se mi zdi, da je tu nastanjenih tako malo Slovencev. Nas je kakih deset družin, poleg tega je tudi nekaj samcev, pečlarjev. V naselbini imamo slovensko trgovino. Rojak Frank Pikel in njegova soproga imata svojo prodajalno, ki odjemalcem dobro postrežeta. Čestitam jima na uspehu in želim veliko odjemalcev.

Prej kot tu sem bival šest let na Herminieju, Pa., kjer so rojaki do malega skoraj vsi naprednega mišljenja. Povsod se seveda dobi tudi ljuljka vmes. Oni v Herminieju imajo tudi socialistični klub št. 69, h kateri številki pripadam tudi jaz. Kar se tiče drugih Slovanov v omenjeni naselbini moram reči, da so tudi naprednega mišljenja in imajo svoja napredna društva.

Tako je treba, da delavci gremo naprej po začrtani poti, ki je sicer ozka in trnjeva in mesto poti le mala stezica. Prišli bomo enkrat do boljše poti, na beli dan in teraj bodo naši sedaj pikdo…iti baroni plesali ,kakor bomo mi godli.

Vsem zavednim delavcem želim vesele praznike in srečno Novo leto, da bi bilo boljše kot je bilo preteklo. — **Frank Voželj.**

Ladysmith, B. C., Canada. — Z žalostnim srcem naznanim vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da mi je nemila smrt vzela nad vse ljubljenega soproga in očeta štirih nedoraslih otrok, Louisa Jurkaša.

Rojen je bil leta 1880 v vasi Jurovo, kotar Karlovac na Hrvaškem in umrl je dne 6. decembra t. l. Srčno hvalo izrekam vsem tistim, ki so mi prišli na pomoč v moji usodepolni uri. Posebno hvalo izrekam članom društva Orel, št. 109 SNPJ, kateri so ga spremili k zadnjemu in večnemu počitku. Tu zapušča mene, žalujočo soprogo, in štiri sinove, v Združenih državah štiri brate in eno sestro, v stari domovini pa očeta, enega brata in sestro.

Še enkrat lepa hvala vsem, posebno pa članom SNPJ, h kateremu društvu je tudi pokojnik spadal. Tebi, dragi soprog in oče pa naj bo lahka svobodna zemlja kanadska. Žalujoči ostali — Marta Jurkaš, žena, John, Karl, Louis, Emil, sinovi, vsi v Ladysmithu, B. C.

V Kaliforniji so se delavci združili politično.

Fronta na političnem polju je postala trenotno enotna.

San Francisco, Cal. (Federated Press. Štabni poročevalec.) — Tukaj se je ustanovilo nekaj, kar se lahko imenuje jedro napredne delavske stranke. Ustanovitev delavske stranke je posledica konference delavskih strokovnih društev in naprednih delavskih političnih organiacij. Konference sta se udeležili tudi delavska stranka (Workers Party) in socialistična stranka, ki sta bili največji nasprotniki druga proti drugi, o katerih so mislili, da ne pride nikdar do sprave. Dalje so se konference udeležile organizacije: Delavska farmarska stranka, članska organizacija (Rank and File Federation of Workers), Nemško izobraževalno društvo, Delavska podporna organizacija za bolniško podporo in posmrtnino, Delavski krožek, Delavska liga dosluženih vojakov, Veterani svetovne vojne, dalje delavske strokovne organizacije strojnikov, natakarjev, cestnoželezniških uslužbencev, tesarskih delavcev, kuharjev, železniških pisarjev, izdelovalcev smotk, železostavbinskih delavcev, krojaških delavcev, natakaric, litografov itd. Vse te unije pripadajo k Delavskemu centralnemu svetu, ki je sicer nasproten novemu gibanju, toda vsaka unija je vseeno poslala po enega delegata na novo konferenco, da izdela enotno in združeno fronto na političnem polju.

Konferenca je imenovala George G. Kidwella, tajnika unije razvažalcev kruha, da zavzame mesto pokojnega kongresnika John I. Nolana. Konzervativni delavci priporočajo Nolanovo vdovo. Konferenca je sprejela štirinajst točk, ki bodo tvorile volilni program. Zelo važna je tudi sprejeta resolucija, ki priporoča, da se ustanovi ameriška delavska stranka. Konferenca zahteva dalje, da se odpravijo sodnijske prepovedi ob času sporov v industriji, amendment k ustavi za odpravo otroškega dela, preklic Esch-Cumminsovega transportnega zakona, socializacijo mašinerije za produkcijo in distribucijo blaga, neomajano pravo do skupnega pogajanja, obtožno postopanje napram Daughertyju, preiskavo vojnega grafta in vporabo vojakov po Hardingu ob času stavke, sodnikom naj se vzame moč proglašati postave neustavnim, vojaško nagrado, priznanje Rusije in Mehike, pomiloščenje vseh političnih jetnikov, referendum pred napovedjo vojne in vpostavitev pravice do svobode zborovanja in govora.

Debate so se večinoma udeleževali pristaši raznih struj. V tej novi združitvi je precej elementov, ki so pripravljeni delati zgago, toda navdušenje med delavstvom potiska v ozadje te elemente. Ako bo Kidwell izvoljen kongresnikom, tedaj se iz te združitve res izcimi delavska stranka.

In razmere so take v San Franciscu, da se prav lahko zgodi, da bo Kidwell poslan v kongres, kajti pogoji za združenje vseh delavskih naprednih elementov so tukaj.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904. Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik Vincent Cainkar, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7. Box 62, Johnstown, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vogrich, urednik glasila Jože Zavertnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODSEK:

John Underwood, predsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelesnikar, Box 276, Barberton, Ohio, Fred A. Vider, Box 673, Ely, Minn., John Terčelj, Box 92, Hendersonville, Pa., John Goršek, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNISKI ODSEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 S. Lawndale Av., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrožič, Box 286, Moon Run, Pa. John Grošelj, 14821 Pepper Ave., Cleveland, O.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šular, Box 104, Gross, Kans., za jugozapad. Max Marc, Box 166, Buhl, Minn., za severozapad. Mike Žugel, 8483 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zaitz, predsednik, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill., Frank Somrak, 5800 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 5805 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Združitveni odbor:

Predsednik: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
Joško Oven, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.
Jos. Skuk, 1101 E. 63rd St., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Av., Cleveland, O.

POZOR!—Korespondenca z gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslovež Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNISKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vobče se naslove: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zaitzu, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi prizivi na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglasi, naročnina in sploh vse kar je v zvezi z glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

KAŠELJ

je vendar neprijeten znak in se ga ne sme zanemarjati. Uživajte

SEVERA'S COUGH BALSAM,

kateri olajša kašelj te odvrni mnogo trpljenja. Je ravno tak dober za odrasle kakor za otroke.

Cena 25 in 50 centov.

Vprašajte po lekarnah.

SEVERA'S COLD AND GRIP TABLETS

zoper prehlad, gripo in za odpomoč pri glavobolu vsled prehlada

Cena 30 centov.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

ŽENITVENA PONUDBA.

Samec, star 48 let, ki ima svojo domačijo in nekaj denarja, bi se rad seznanil v svrho ženitve s Slovenko v starosti od 35 do 45 let. Vzame se tudi vdova z enim otrokom. Pisma je poslati na naslov "Samec", 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. (Adv.)

NAZNANJAM

rojakom, Slovencem in Hrvatom, da sem se preselil iz 1940 W. 19th Street, Chicago, Ill., v Cicero in kadar bodete potrebovali godbo, se obrnite do mene na nov naslov. Imam tudi trgovino s kandyjem, cigare, cigarete in drugi tobak. Moj nov naslov je: George Zacek, 5403 W. 25th Street, Cicero, Ill. Telefon: Cicero 8002. (Adv.) Dec. 19-20-21.

H. H. VON SCHLICK JE MOŽ, KI POMAGA BOLNIM LJUDEM OZDRAVITI.

Pred dvajsetimi leti sem dajal bolnim ljudem, da moj Bolgarski krvni čaj pomaga naravi pri zaprtnici, prežene strupe iz obisti, osladi želodec, čreva in ojača kri.

Povedal sem, da moj Bolgarski krvni čaj vžit gorak predno ležejo spat v postelj bo pomagal pregnati prehlad in varuje pred influenco in pljučnico.

Danes miljone ljudi rabi Bolgarski zeliščni čaj, kot najvažnejše domače zdravilo.

Bogati soki izkuhani iz korenin, lubadov, listja, semena, jagod in cvetja vžiti enkrat ali dvakrat v tednu bode pomagalo vsakomur k boljšem zdravju.

Lekarnarji ga vedno imajo v zalogi, ker vedo, da bolniki, ki rabijo Bolgarski krvni čaj, se povrnejo in hvalijo to zdravilo.

Samo vprašajte vašega lekarnarja še danes po njem — ali vam ga jaz pošljem poštnine prosto velik zavoj za $1.25, ali 3 za $3.15, ali 6 za $5.25.

Naslov je: H. H. Von Schlick, President, Marvel Products Company, 8 Marvel Building, Pittsburgh, Pa. — (Adv.) Dec. 20.

DR. A. M. SOUKUP,
PHYSICIAN AND SURGEON

3639 W. 22nd St., cor. Millard Ave., Chicago, Ill.

Ako živite v bližini pridite k temu zdravniku, ako živite daleč pišite njemu in opišite vašo bolezen. On vam bode poslal potrebna zdravila.

Dr. J. V. Grahek

ZDRAVNIK.

Uradne ure so: 10:00 zjutraj do 2:30 popoldne.

845 E. Ohio Street.

Telefon Cedar 2388

N. S. PITTSBURG, PA.

Za kuhanje piva doma

imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričajte, da je doma pri nas kuhani vedno je najboljši in najcenejši. Dobiti je tudi zbirko sodov, steklenic in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje.

Grocerijam, slaščičarjem in v prodajalne železnine damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,
6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

ALI STE STARI 40 LET?

Če še niste, imate priliko še nekaj let, da se naučite angleščine vsaj toliko, da razumete osede in angleški časopis. Angleško-slovenski besednjak vam bo služil, leta in leta. Cena $5.00, naročite ga pri:

Dr. F. J. KERN,
6202 St. Clair ave., Cleveland, Ohio.

Ravno tam lahko tudi naročite drugo zbirko Ivan Zormanovih pesmi.—Cena $1.25.—Obe knjigi dobite za $6.00 s poštnine vred.

Priseljevanje iz starega kraje v Ameriko je bilo 1. julija t. l. odprto.

Pišite meni, da Vam naredim pravilne in dobre prošnje.

Če oseba ne pride povrnem denar.

Ne odlašajte da ne bo kvota zopet izčrpana.

MATIJA SKENDER,
JAVNI NOTAR
za Ameriko in stari kraj.
5227 Butler Street,
PITTSBURGH, PA.

CUNARD ANCHOR

V JUGOSLAVIJO v 9 dneh plujejo vsak torek veliki parniki.

AQUITANIA........45,647 ton
MAURETANIA......30,704 ton
BERENGARIA......52,022 ton

Prijazne kabine za tretjega razreda potnike z 2, 4, 6 posteljami. Krasna obednica, kadilna in počivalna soba. Pokrite promenade nadkrovje. Izvrstna krita promenadno nadkrovje. Nobenih skrbi. Za potni listek in druga pojasnila vprašajte pri bližnjem agentu v vašem mestu.

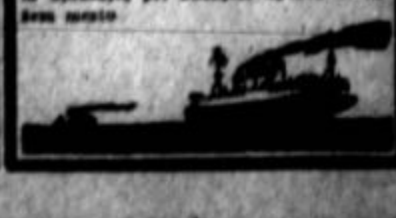

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) $5.00 na leto. $2.50 za pol leta in $1.25 za tri mesece; Chicago $6.50 na leto, $3.25 za pol leta, $1.65 za tri mesece, in za inozemstvo $6.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada $3 per year; Chicago $6.50, and foreign countries $6.00 per year.

"MEMBER of The FEDERATED PRESS"

Datum v oklepaju n. pr. (Dec. 31-22) poleg vašega imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

KAJ JE "PITTSBURGH PLUS"?

Naši čitatelji so že večkrat čitali v raznih listih o "Pittsburgh Plusu". Nekateri so vedeli kaj te besede pomenijo, drugi niso vedeli, kaj označujejo.

"Pittsburgh Plus" je uveden v jeklarski industriji. Strastno ga zagovarja sodnik Gary, predsednik United States Steel korporacije, kateri pravijo navadno ljudje tudi jeklarski trust. "Pittsburgh Plus" pomeni, ako je tovarnar v Chicagu izdelal jeklo in čeprav je dobil rudo, premog in kok ceneje, kot v Pittsburghu, tedaj vseeno proda jeklo po ceni, ki jo dobi na ta način, da k produkcijskim stroškom za svoje produkte priračuni še tovornino iz Pittsburgha do njegove tovarne. Tako ravnanje pa pomeni, da se jeklarskim magnatom v Pittsburghu ni treba bati konkurence, kajti jeklarski magnatje prodajajo jeklo, izdelano v Garyju, Ind., ali v Chicagu, po ravno isti ceni, po kateri bi ga prodal pittsburški jeklarski magnat. To nam pove, zakaj so cene za jeklo in železo še vedno visoke in zakaj na pr. ni jeklo v Chicagu, Duluthu, Garyju ali v South Chicagu ceneje, kot jeklo, ki se naroči v Pittsburghu. Konkurenca v jeklarski industriji je tako odpravljena.

Seveda je ta "Pittsburgh Plus" največja krivica za konzumente. Pomislimo, kam bi prišli, ako vsi posnemali pri določanju cen jeklarske magnate. Na pr. farmarji v Michiganu bi se združili in dogovorili, da postavijo breskve na trg po taki ceni, da k producijskim stroškom še priračunijo troške za vožnjo iz Kalifornije v Michigan. Na ta način bi seveda dobili "San Francisco Plus" in izredno visoke cene. Kaj takega bi lahko storili tudi farmarji v Minnesoti, ki pridelavajo krompir. K produkcijskim stroškom bi priračunili vožnjo iz New Yorka ali pa do Montane, pa bi imeli "Montana ali pa New York Plus."

Kajne, ako bi se kaj takega uvedlo, bi postale cene neznosne in vse časopisje bi zakričalo, da je odpravljena konkurenca in da je tako početje golo trustovstvo, ki je v protislovju s Shermanovim protitrustovskim zakonom. Sodišča in državni pravdniki bi posegli vmes. Jeklarskim magnatom se pa zaradi takega početja ne skrivi las na glavi.

DE VALERA PROGLAŠEN ZA PROSTO DIVJAČINO.

Vojaški zapovedniki armade Svobodne irske države so odredili, da se Eamonn de Valera, vodja republikanskega gibanja na Irskem ustreli, ako ga le vidijo. Tako poroča brzojavka iz Dublina, ki pomeni z drugimi besedami, da je de Valera proglašen za prosto zverjad, katero ima pravico ubiti vsak človek, ki jo izsledi.

Naj bo sodba o de Valeri in homatijah na Irskem kakršna hoče, ta ukaz pokazuje, da je de Valera ostal zvest svojemu principu, ko je dvignil revolto proti britskemu imperiju, drugi so se pa izneverili principu in sprejeli kompromis, ki so bili dolgo časa njegovi sobojevniki.

V tem ukazu je znova potrjena resnica, da tovariši, ki so se skupaj bojevali za eno stvar, nastopajo bolj brutalno proti svojim nekdanjim tovarišem, ker so ostali zvesti principu, zaradi katerega so se bojevali, kot pa sila, proti kateri so se skupaj bojevali, ko so ravno s pomočjo teh tovarišev zadostili svoji častihlepnosti in so splezali na vrh.

Britska vlada, proti kateri so se preje skupaj bojevali, ni nikdar izdala ukaza, da ima vsakdo pravico ubiti de Valera, ako ga le vidi.

Zdaj je treba, da Irska svobodna država še razpiše nagrado za morilca, ki ubije de Valera iz zasede, in dokazano bo, da nekateri ljudje žive še s svojimi mislimi v dobi fevdnih bojev, v kateri je denar dostikrat dosegel to, kar se ni dalo doseči po odprti in ravni poti.

Ako je de Valera puntar proti sedanji Svobodni irski državi, je ravno tako upravičen do sodnijske obravnave, ako bo prijet, kakor vsak drug hudodelec. Proglašanje ljudi za prosto zverjad pa pokazuje, da matadorji Svobodne irske države tiče s svojimi mislimi še v srednjem veku. Taka država nima bodočnosti, dokler se vedstvo ne spremeni.

Ford — upravitelj bogastva.

Detroit, Mich. — Henry Ford pove marsikatero, ki služi varstvu njegove industrije in obenem napeljuje vodo na mlin njegove bodoče predsedniške kandidature. Da mu posrečijo njegove poteze, mora paziti na to, da napravi v javnosti dober vtis.

Ni še dolgo časa od tega, ko je "Wall Street Journal" dejal, da je Ford najbogatejši človek in najvplivnejši bankir na svetu. Take izjave pa slabo učinkujejo v javnosti in Ford je seveda odgovoril. Rekel je, da ne nabira bogastva za sebe, ampak za druge. Sebe je proglasil upraviteljem bogastva, katerega hoče izključno porabiti v dobro svojih uslužbencev.

Pametnejši njegovi uslužbenci so se seveda smejali takemu odgovoru. Zavedajo se pač, da zdaj delajo bolj intenzivno in da producirajo za vsaki dolar veliko več, ki ga prejmejo, kot so producirali preje. Drugi uslužbenci, katerih mogoče ne bo nikdar srečala pamet v njih življenju, pa verjamejo, da je vse zlata resnica, kar govori Ford o zanimanju za blagostanje svojih delavcev.

Kako delajo v Fordovih tovarnah in koliko producirajo, pove list Fordove kompanije "Ford News". n pove Ford, da so v podjetju Ford Motor Car kompanije producirali v devet mesecih in šestnajst dneh en miljon avtomobilov in tovornih avtomobilov. To je najsijajnejša perijoda produkcije v zgodovini, pravi list in nadaljuje: En miljon avtomobilov in motornih tovornih voz je bilo izgotovljenih v letu 1921, toda produkcija ni dosegla enega miljona, dokler se niso dobili štatistični podatki zadnjega meseca.

Ti statistični podadki govore dosti razumljivo in odločno, da lahko vsakdo razume, kako Ford upravlja bogastvo v interesu svojih delavcev. Dodati je še treba, da zdaj dela manj delavcev za Forda kot v letu 1921.

Pravi fakti pa postoje v tem, da skuša Ford ustvarjati bogastvo zase, ne da bi se pri tem posluževal delavcev. V njegovih tovarnah so nastavljeni dobri inženirji. Njih naloga je, da uvedejo najboljše avtomatične stroje, da tako znižajo število zaposljenih delavcev pri produkciji avtomobilov.

Obče je znano, da je Ford zelo trd gospodar. Njegovi delavci so skoraj priklenjeni k njegovim avtomatičnim strojem. Priganjati morajo sami sebe, ako hočejo držati korak s stroji, ki hite s hitrico, katera končno ugonobi najbolj močne živce. Ford ima svoje delavce rad le teoretično, ne pa praktično.

Ford je na pr. že lani obljubil, da uvede šesturni delavnik. V resnici delajo osem ur na dan in od njih se zahteva, da opravljajo čezurno delo za navadni odškodninski čas. Z drugimi besedami to pomeni, da Fordovi delavci dobe za vsako uro čezurnega dela ravno toliko kot za navadnega delavnega časa. Mesto, da bi bil Ford uvedel šesturni delavnik, morajo njegovi delavci praktično garati po dvanajst ur. V drugih industrijah vidimo, ako delavci delajo več ko osem ur na dan, da prejmejo za vsako uro čezurnega dela časinpol. Ali ti industrijalci ne izjavljajo, da so varuhi bogastva v interesu svojih delavcev, ampak odprto govore, da zaradi tega obratujejo svoje tovarne, da pomnože svoje dohodke.

Pametni delavci tudi razumejo, da mora Ford delati, ako se hoče obdržati v industriji. Tu je na pr. General Motor kompanija. Tu je Wall Street, tukaj so še druge kompanije, ki se pečajo z produkcijo avtomobilov, motornih tovornih voz, poljskih traktorjev itd., ki so vse pod komando finančnikov v Wall Streetu, kateri konkurirajo Fordu in ga hočejo izriniti iz industrije, ali ali pa spraviti pod svojo kontrolo. Ford je v samoobrambi in nikakor ni varuh bogastva v interesu svojih uslužbencev. Tak je zakon v današnjem gospodarskem sistemu. Kapitalisti sede drug drugemu na vratu, vsi skupaj pa delavstvu. In tako ostane, dokler se sedanji gospodarski sistem ne spremeni.

Tudi Ford razume ta zakon in se zaveda, zakaj mora priganjati svoje delavce. Ampak če ima ambicije, da hoče veljati za dobrotnika človeštva in poleg tega še skominja, da postane nekega dne predsednik ameriške republike, tedaj je treba javnosti natvezati pravljice o upravitelju bogastva v interesu svojih delavcev, ker imajo pravljice med ljudstvom še dandanes izredno veliko privlačno moč.

Električni motor.

Ako se ozremo nazaj v preteklost samo za eno generacijo, se prepričamo, da so bili električni motorji še skoraj igrače. Danes pa gonijo električni motorji stroje v moderni industriji. Ti motorji so različni. Imamo jih od 1200 do deset tisoč konjskih sil. Najmanjši motor je tako velik kot cevka, na katero se navija sukanec, največji motor pa sega od tal do drugega nadstropja.

Več miljonov motorjev se danes obrača, da vrši industrijsko delo in da ravno tako olajša delo doma gospodinji. Motorji nam služijo, kadar se peljemo po cestni železnici, v elevatorju, ali če gospodinja doma čisti preprogo. In danes imamo motorje, ki gonijo velike sesalke, ki dovajajo vodo v velike nabiralnike vodovodnih naprav, tako da nam služijo električni motorji tudi takrat, kadar smo žejni in pijemo čašo vode. Ali malo ljudi se zaveda, da je treba preiskati štiri dele sveta, da se dobi potrebni materijal za sestavo motorja.

Ako hočemo izdelati najenostavnejši motor, potrebujemo skoraj sto vrst različnega materijala. Brez dvoma so med tistimi, ki bodo to čitali, tudi taki delavci, ki sami producirajo motorje, in taki, ki producirajo potrebni materijal za motorje. Ali daleč od nas delajo tisoči delavcev in zbirajo potrebni materijal za motorje. In delavci pripadajo raznim narodom in nosijo se različne in žive še bolj v različnih šegah in navadah od nas. Delavci garajo pod tropičnim solncem, drugi delajo v rudnikih, tretji na polju, toda vsi pripravljajo potrebni materijal.

Ta materijal, ki je potreben za produkcijo motorjev nosijo velblodi, prevažajo ga po morju in železnicah, preden doseže tovarno, v kateri sestavljajo motorje.

Poiskusimo zgraditi motor v mislih. Takoj se bomo prepričali, da rabimo dvojni materijal; živalski in rudninski.

Najprvo uvažujmo žice, po katerih teče električni tok v motorju. Žica je napravljena iz bakra. Rudo nakopljejo v Montani in jo stope. V New Jerseyju rafinirajo baker in napravijo iz njega žico. Nekatere žice so povite s svilo, katere zopet producirajo Kitajci na Daljnem vzhodu, ki hranijo gosenice z listi murve. Ko je svila dospela v Ameriko prek Pacifičnega oceana, napravijo iz nje sukanec v Connecticutu. Druge žice so pokrite s kavčukom. Domačini na otoku Cejlonu ga pridobivajo iz dreves na ta način, da jih navrtajo. Temu kavčuku se primeša zink, ki ga pridobivajo v Missouriju, pobelijo ga z belico iz Francije in vulkaniziraje z žveplom iz Sicilije ali Louisiane. Druge žice so zopet vztrajne napram vročini, ker so pokrite z azbestam, katerega pridobivajo v Quebecu, očistijo in spletejo ga v sukanec v New Jerseyju ali pa v Pennsylvaniji.

Te žice so zvite v svitke in pokrite s trakom iz bombaževine. Bombaž nabirajo zamorci v Texasu, sukanec iz njega napravijo v Severni Karolini, trake tkajo v Pawtucketu, R. I., dokončajo jih pa v Utici, N. Y.

Svitke na to namočijo v firneži, ki je napravljen iz filipinskega kopala in kaurijskih odpadkov iz Singaporja. To je fosilni gumi, katerega pridobivajo iz drevesnih debel, ki so stoletja ležala v zemlji v tropičnih pokrajinah. Tej kaši primešajo še umbre z otoka Cipra ali Turčije, nakar primešajo še laneno olje, da je firnež uporaben. Da je popolnoma izdelan, mu primešajo olje iz Kitajskega lesa, špirit in terpentinovo olje. S tem pa svitek še ni dovršen.

Treba ga je paliti v peči, konce žic pa zopet s cinom, ki je napravljen iz svinca in cina. Ko je to delo končano, prevlečejo svitek s šelakom, ki je živalski produkt. Pridobivajo ga v Indiji. Male žuželke ga spuščajo med veje na drevju. Ta šelak naberejo domačini in ko dospe v Združene države, ga razpuste v špiritu iz žita.

Da je motor dovršen, je treba še železa in jekla. In zopet vidimo, da morajo biti na delu rudarji in jeklarski delavci, da se dobi potrebni materijal za motor.

Iz navedenega se lahko prepričamo, da morajo delati delavci raznih plemen in narodov, da dobimo potrebni materijal za električni motor. In danes se lahko reče ,da delajo delavci vseh narodov, da izdelajo električni motor, ki služi zvesto človeštvu.

DELAVCI V MEHIKI VSTAJAJO PROTI FAŠISTOM.

Mexico City. — Voditelji organiziranega delavstva v Mehiki so prejšnji teden naznanili, da otvarjajo kampanjo proti mehiškemu fašizmu. Fašizem v Mehiki je stari klerikalizem pod novo krinko.

Fašistovsko gibanje je staro par mesecev in voditelji gibanja se hvalijo, da bodo imeli miljon članov v prihodnjem juniju; na delu je 22 organizatorjev.

Delavske organizacije so sklenile, da je treba takoj v začetku streti glavo tej kači. Mehiški fašisti niso drugo kot klerikalci, fanatični katoliki, ki bi radi oživeli versko vojno pod masko fašizma v upanju, da se s pomočjo buržozije spravijo na krmilo Mehike.

General Calles, minister za notranje zadeve in glava Obregonovega kabineta, je s sledečimi besedami označil stališče vladne napram s fašizmom našemljenemu klerikalizmu:

"Fašistovsko gibanje ni nič novega v Mehiki. Mehikanski nazadnjaki so še dostikrat poskušali pod raznimi krinkami doseči nadvlado. Mehika je imela prvega fašista. To je bil Hernando Cortez, ki je leta 1519. zasužnjil Indijance."

SLIKA IZ DANAŠNJE DRUŽBE.

New York, N. Y. — 36-letna Dora Markowskij se je morala zagovarjati pred sodiščem, da ni poslala svoje petnajstletne hčere v šolo. Dora je mati dva in dvajset otrok. Mož jo je pustil pred štirimi leti in izginil. Ona dela in zasluži po osem dolarjev na teden. Sodnik jo je vprašal, kaj ima odgovoriti na obtožbo.

"Težko je paziti na vse otroke, ako jih imate dva in dvajset", je odgovorila Dora. Sodnik jo je začudeno pogledal, a ona je nadaljevala:

"Kadar so bili vsi doma, sem prinesla zvečer domov osemnajst hlebov kruha. To je bilo vse, kar smo imeli jesti. Zdaj so nekateri otroci mrtvi. Židovska društva pa skrbijo za pet otrok.

Sodniku se je zjasnil obraz. Suspendiral je sodbo, nakar je pa pripomnil:

"Vaši otroci morajo obiskavati šolo, toda želim, da živi še polkovnik Roosevelt, da vam podari kolajno."

Postava določa, da morajo otroci do gotove starosti hoditi v šolo. Ali zakon pa ne pove najvažnejšega za siromake. In najvažneje za siromaka je to, ako je veliko otrok v družini, kako se naj nasitijo in oblačijo, ako zaslušek družinskega prehranitelja ne znese toliko, da lahko prehrani in oblači vse člane družine.

PRISELJEVANJE IZ JUGOSLAVIJE SE BLIŽA K KONCU.

New York. (Jugoslovanski oddelek F. L. I. S.) Do konca minolega novembra je bil tekom tekočega fiskalnega leta dovoljen vstop 5,166 priseljencem iz Jugoslavije. Ker vsa letna kvota znaša 6,426, preostajalo je 1. decembra — po nekaterih odbitkih na račun letne kvote — še 1,153 priseljencev, pripustljivih iz Jugoslavije do konca fiskalnega leta, t. j. do 30. junija 1923.

Vsak mesec — kakor znano — ema k večjemu priti po ena petina letne kvote, mesečna kvota za Jugoslavijo znaša torej 1,285. Radi tega bi utegnili priseljenci iz Jugoslavije izčrpati vso letno kvoto še tekom decembra. Dali pride zares ta mesec še vse preostanek letne kvote, je drugo vprašanje.

Od začetka tekočega fiskalnega leta, t. j. od 1. julija 1922, niso priseljenci iz Jugoslavije še nikdar izčrpali mesečne kvote. Radi tega ni bil v tekočem fiskalnem letu še noben priseljenec, rojen v Jugoslaviji, povrnjen, ker bi bil prišel čez kvoto. Meseca julija je bil dovoljen vstop 860 priseljencem, avgusta 1,003, septembra 1,071, oktobra 1,264 in novembra 968; skupaj torej 5,166 priseljencev iz Jugoslavije.

Do konca novembra je že precej držav izčrpalo svojo letno kvoto, na pr. Bulgarska, Grška, Portugalska, Španska, itd. Kar se tiče Italije, je od vse letne kvote od 42,057 preostajalo koncem novembra še samo 1,319 priseljencev, pripustljivih do konca fiskalnega leta. Reška država pa katere letna kvota znaša 71, je imela še 40 na razpolago.

Meteoriti.

Hail Columbia, posvečeno bodi tvoje ime, ako nam odpustiš naše dolgove!

• • •

Ententni zdravniški štab je zaključil v Londonu, da je treba nemškemu bolniku vzeti črevo, srce, pljuča, obisti in mehur iz telesa, toda bolnik ne sme umreti za nobeno ceno. Ako umre vrag, ga zadene strašna kazen; nataknejo ga na kol.

• • •

Sveti Mussolini je izvršil eno važno reformo: slekel je črno srajco in oblekel belo s trdim ovratnikom. Eviva fascismo!

• • •

Nehvaležni svet je hudobno prezrl skromno konferenčico v Washingtonu, katero vodi naš veliki državni Hughes s centralno-ameriškimi republikami. Svetu ni treba zameriti. Kdo bi očinil vse te konference?

• • •

Komisija je bila imenovana in poslana, da dožene, zakaj je sto rudarjev storilo nerodno smrt pod zemljo.

Komisija je dognala in objavila: Po našem globokem prepričanju so rudarji izvršili samomor.

Rudarski magnat za kulisami: Hehehe, tukaj je obljubljeni ček.

• • •

Vse, kar pride iz Amerike v Jugoslavijo, je za nič—samo dolarji so še dobri.

(To pa, kar zadnje čase prihaja iz Jugoslavije v Ameriko, ni vredno niti enega dolarja.)

• • •

"Meteoriti" jemljejo na znanje, da je pater Hugo Brencelj poslušal enega največjih slavistov in pogoltnil konja vseh učenosti s kostmi in kopiti vred, nato je pa odšel v Ameriko, kjer se zdaj neomejeno smeši.

• • •

Amerika se je odločila za kočljivo nalogo. Stopiti hoče do vratu v evropsko mlakužo in misli, da si ne umaže nog.

Osel gre samo enkrat na led. Amerika pojde dvakrat.

• • •

"Mir ljudem na zemlji!"
Kaj pa je to?
Mir ljudem v zemlji!
Tako je.

• • •

Rusija je izvršila nov zločin. Strašni zločin! Umorila je "Miklavža" in poslala angelje v Sibirijo! To je grozno! Poldrugi miljon angeljev je šlo šabam gost! — Ako Lenin izve, kako se zgraža ves svet, si najame morilca in umre trinajstič.

• • •

Ako zavezniki v Lozani zakoljejo Turke za božično praznovanje miru, se gotovo skregajo zaradi dardanelskih kosti. In kje bo potem mir?

• • •

Lovska sezona ne traja vedno. Na to ne smejo pozabiti naši sosedje, ki tako enodušno streljaje kozle in kozice.

• • •

Frančiškanska flikica je prinesla sledečo absolutno, boginbogme resnično vest: "Včeraj popoldne ob štirih sta prišla v naše uredništvo Lenin in Trockij in lastnoročno podpisala in z uradnim pečatom potrdila poročilo, da sta dala umoriti sto miljonov Rusov. O poročilu ni torej najmanjšega dvoma več in kdor še ne verjame tega, izvrši smrtni greh, katerega ne odpussti niti sam papež."

(Prihodnji teden bo Kazimirjeva flikica — list sedmih žalosti — poročala tudi sledeče: "Ameriška vlada je dobila uradno poročilo, da so boljševiki poslali sibirsko zimo v Chicago. Stvar je dokazana. Ker take zime ni nikjer kot v Sibiriji in ker je Sibirija v rokah boljševikov, so hudobe poslale zimo v Chicago.")

• • •

Komandant Ameriške legije je dejal odprto, da legija strmoglavi ameriško vlado in uvede diktaturo po zgledu Mussolinija v Italiji.

Zdaj čakamo, da pade težka roka pravice po tem nevarnem agitotorju in ga postavi za železno omrežje. Kaj — ali ne bo nič!"

• • •

Poljaki so ubili svojega prvega predsednika.

Dobri, pobožni Poljaki so vsekakor mnenja, da predsednik republike sploh ni izvoljen za drugo, kakor da je hitro umorjen. To je demokratično!

K. T. B.

OFICIJELNA NAZNANILA S. N. P. J.

Opravilnik S. N. P. J.

Nekaj časa nazaj smo na tem mestu obvestili krajevna društva, da nam je pošel jednotin opravilnik in da bo treba izdati novega. Naprosili smo tudi tista krajevna društva, ki ga nimajo in ki so nam pisala ponj, da malo potrpijo. Sedaj pa naznanjamo, da je novi opravilnik izšel v izboljšani izdaji in v par dneh bo razposlan na vse novoizvoljene društvene presednike.

Kakor znano, smo imeli dosedaj jednotin opravilnik tiskan samo v slovenskem jeziku, kar se je pa tekom časa izkazalo precej pomanjkljivo in nepraktično. Dasi je naša organizacija v prvi vrsti slovenska, je vstopilo v naše vrste vendar precejšnje število bratov Hrvatov, katerim se je moralo že davno vstreči njih upravičena zahteva, da smo tiskali naše pravila tudi v hrvaščini, sedaj pa, ko imamo že tudi precejšnje število čisto hrvaških društev, je samo pravilno, da imamo opravilnik spisan tudi v hrvaškem jeziku.

Ravnokar izdani opravilnik je torej izšel v treh jezikih — slovenskem, hrvaškem in angleškem, kakor so naša pravila, in s tem bo gotovo veliko pomagano pri poslovanju in pri vzdržavanju reda in potrebne discipline pri krajevnih društvih, posebno pa tistim, ki bolj slabo obvladajo slovenščino. Potrebno pa je, da opravilnik vsak dobre razume, kajti po tem, kar je tam zapisano, se mora vsaki član in vsaka članica strogo ravnati; posebno važen pa je oni del, ki se nanaša na opravila pri sprejemanju novih članov.

Da smo odredili, da bodo novi opravilniki poslani naravnost društvenim predsednikom in ne na društvene tajnike ,kakor dosedaj, je več vzrokov. Ko smo izdali zadnji opravilnik, je bil razposlan na vsa društva, in tudi novoustanovljena društva smo preskrbeli z njimi. Toda pozneje smo pronašli, da pri nekaterih društvih opravilnika sploh ne rabijo. Pri več društvih hranijo opravilnike tajniki med drugimi društvenimi stvarmi, ki se redkokdaj rabijo in tako pride, da počasi pozabijo nanje, in predsedniki pa često niti ne vedo, da kaj takega kot opravilnik za društvene seje, sploh postoji.

Glavni vzrok, da bodo poslani novi opravilniki naravnost društenim predsednikom, pa je, ker je ravno društveni predsednik tista oseba, katerega dolžnost je, prvič, da opravilnik skrbno hrani; drugič, da ga dobro prouči in se korenito seznani s temeljnimi pojmi, ki so tam opisani; in tretjič, kar je glavno — da skrbno pazi, da se vse to, kar je tam zapopadeno, na društvenih sejah strogo vpošteva. Društven predsednik, ki se bo ravnal po navodilih v opravilniku, bo imel precej olahkočeno stališče na društvenih sejah. Pridobil si bo spoštovanje pri članih za sebe ter ga bodo radi ubogali in se pokorili njegovi avtoriteti, pridobil bo pa tudi spoštovanje in prestiž za društvo. Članstvo bo rado prihajalo na seje in z veseljem sledilo vsporedu in sodelovalo do konca. Veliko potežkoč in neprilik za društvo in za jednoto se lahko odvrne s pravilno rabo opravilnika. Pri sprejemanju novih članov naj si vsak predsednik prizadeva, da naredi na novega člana dober vtis ter mu vzbudi spoštovanje do jednotinih velikih namenov in plemenitih načel takoj v začetku. Predsednikova dolžnost je predstaviti novemu kandidatu v kolikor mogoče jasno sliko, kake velike važnosti je zanj in za njegove drage S. N. P. J., kake bodo njegove pravice in kake dolžnosti kot člana, in to predno se zahteva od njega, da izreče zavezo. In pri zavezi samo mora paziti predsednik, da izgovarja kandidat vse izrazito in pomenljivo, da dobro razume, zakaj se je svečano izrekel in da mu to prihaja od srca, kajti njegova zaveza pri vstopu tvori del njegove pogodbe z društvom in jednoto, katero bo moral spolnovati do pičice.

Z vpoštevanjem opravilnika in pravilno rabo posameznih točk istega, bomo se lahko ognili veliko nepotrebnih potežkoč in neprilik, imeli bomo veliko manj pritožb, in posebno za časa delavskih bojev, pridobili bomo pa veliko z ozirom na rast in napredek jednote.

Vpoštevajmo to in začnimo pravilno takoj z Novim letom!

Stenski koledar.

Kakor že več let, tako smo tudi za leto 1923 izdali stenski koledar s primerno sliko predstavljajočo namen naše organizacije in moč, ki je dosegljiva le v vstrajnem skupnem delu. Na koledarju je tudi plačilna lestvica, ki je sedaj v veljavi za odrasli in mladinski oddelek S. N. P. J., in spodaj je dodan še koledar leta 1922 in 1924, je zelo pripravno pri društvenem poslovanju, posebno pri tajniškem poslu.

Koledarje smo razposlali na vsa društva in za vsakega člana in članico po eden komad. Društveni tajniki pa morajo skrbeti, da bodo koledarji čim prej in pravilno razdeljeni.

Posmrtnine izplačane Alien Property Custodianu.

Radi posmrtnin, ki smo jih morali za čase svetovne vojne glasom zakona izplačati varuhu lastnine sovražnih inozemcev, dobivamo še vedno nešteto vprašanj, dasi smo na tem mestu že večkrat povedali, kje je tisti denar in kako je treba postopati prizadetim strankam, da jim ga omenjeni vladni department izplača. Veliko jih je še zmeraj pod vtisom, da smo mi odgovorni za tista izplačila in da je zavlačevanje in zanemarjenost na naši strani. Tako sodijo celo nekatera društva. — Na vse tozadevne pisma odgovarjati zopet pismeno, je preveč, zato odgovarjamo ponovno tem potom in sicer:

Glavni urad je izplačal vse posmrtnine, ki so zapadle tekom vojne dedičem v starem kraju ameriški vladi, kar smo bili po takratnem zakonu primorani storiti. Od vlade imamo pobotnice in jednota je s tem odvezana vsake odgovornosti za omenjene posmrtnine. Če imajo prizadete stranke potežkoče z izterjatvijo njih deleža, ni naša krivda niti najmanj .Mi smo poskušali pomagati strankam in posredovati pri merodajnih faktorjih, toda to ne gre gladko in ne hitro. Treba je potrpljenja, o uspehu bomo pa že poročali, kakor hitro bomo izvedeli kaj sigurnega.

Vincent Cainkar,
predsednik SNPJ.

ZDRAVNIŠKI NASVETI.

Piše vrh. zdravnik F. J. Kern.

Vprašanja in odgovori.

Gliste.

Članica mi piše:

Prosim Vas, če mi morete svetovati, kaka zdravila naj rabim za gliste. Imam sedem let staro hčerko, ki je jako glistava; je bleda in slaba in prste ima zmerom v ustih; diši po glistah in nima nikakega apetita. Včasih ima vročico 102 in več. Klicala sem že zdravnika, pa v Ameriki zdravniki ne verjamejo v gliste, in tudi ni veliko pomagal. Zdravnik je rekel, da mora piti veliko mleka, odtedaj so pa gliste še hujše. Kupila sem že veliko zdravil, pa ne pomagajo dosti.

•

V Ameriki je v resnici, vsaj v severnih državah, malo glistavih otrok. V desetih letih prakse sem morda naletel na kakih deset otrok, pri katerih so prišle na dan gliste, in nekateri izmed teh so prišli iz starega kraja. V starem kraju imajo otroci gliste, ker zelnike gnojijo s človeškimi odpadki, s katerimi se prenesejo gliste po vživanju zelenjave z enega otroka ali odraslega na druge. Pač pa se dobijo v Ameriki prav pogosto takozvani nitni črvi (Pin worms), ki so dolgi komaj en palec in so podobni nitkam. Dvomim torej, da bi imela ta deklica prave gliste. Sicer pa ni treba veliko ugibati: če mislite, da ima otrok gliste, mu dajte kako drstilo (recimo Castor oil) in pazite na stolico. Od časa do časa bo gotovo kaka glista prilezla na dan. Če se to zgodi, lahko vsak zdravnik napiše zdravila zoper navadne gliste, ki navadno pomagajo. Dobijo se v lekarnah slaščice zopet gliste, ki so prav tako narejene, kot one v starem kraju.

Otrok ima seveda lahko kake drugo bolezen; ni treba, da bi morale biti ravno gliste. Veliko deklic trpi na kroničnem vnetju nevodi, kar povzroča skoro enake simptome kot jih opisuje naša dopisovalka. To bolezen se diagnozira, če mora deklica pogosto pušča ti vodo in moči posteljo, zraven tega se lahko voda preišče. Zoper to bolezen imamo tudi uspešna zdravila, ki bi jih moral predpisati zdravnik. Dopisnici bi torej svetoval, da naj opazuje otroško stolico in gleda za glistami; če so v drobu, se bodo že od časa pokazale na dan. Zraven tega naj pazi na seč (vodo). Potrebno je pa vseeno, da jo večkrat pelje k zdravniku, da jo pregleda in preišče.

Bolan jezik.

Član mi piše:

Imam neko bolezen na jeziku. Pred par leti me je začelo boleti meso okoli zob, blizu kočnikov, zdaj se je pa bolezen prestavila na jezik. Imam čisto belega že približno osem mesecev in v kotu skoro do polovice razpraskanega. Zadnji mesec me boli tudi v goltancu, da težko požiram. Po par dni me hudo boli, potem preneha za teden, potem je še slabše. Tudi glava me zadnji mesec boli in sploh izgledam zmerom slabši.

•

Jezik igra pri diagnozi raznih bolezni veliko vlogo. Starejši zdravniki, pred modernimi preiskavami po laboratorijih, so pogosto uganili bolezen po jeziku. Seveda s tem ni rečeno, da naj bi zdravnik pogledal samo jezik, potem pa napisal zdravila, se bo pogosto zmotil. Vendar vemo, da je pri kroničnih pijancih jezik bel vsled slabe prebave in nerednega delovanja jeter in obisti. Kakšno bolezen bi pa imel naš dopisovalec, je težko ugibati. Najbolje je, da gre k specialistu za vratne bolezni, zlasti še, če živi v velikem mestu, kjer je takih specialistov dovolj.

Članica mi piše:

Zopet se obrnem na Vas za nasvet. Corpus Luteum tablete so mi pomagale. Zdaj imam pa bolezen v prsih. Potrošila sem zadnja tri leta, odkar sem imela flu že nad 500 dolarjev, dala sem si izrezati tonsile, šla sem k specialistu, da me je preiskal, popila sem že vsepolno zdravil, pa mi ne zaleže veliko.

•

Članica ne omenja, če kašlja, če ima težko sapo, če je kdaj pljuvala kri, sploh ne navaja dovolj znakov, da bi človek sploh mogel soditi, kakšno bolezen ima. Če ji pa zdravila v teh letih niso pomagala, ji brškone tudi naprej ne bodo. Svetoval bi ji, da naj nekaj časa pusti zdravila in zdravnike pri miru ter se ravna po Couejevem nasvetu ter misli vsako jutro: "**Vsak dan se počutim bolje in bolje v vseh ozirih.**" Naj dobro je in pije (mleko) ter nekoliko pozabi na bolezen. Iz skušnje mi je znano, če zdravila ne pomagajo v nekaj mesecih, da jih sploh ni vredno jemati.

"Našim jugoslovanskim odjemalcem in prijateljem v Chisholm'u in okolici:

želimo vesele božične praznike in srečno novo leto 1923.

FIRST NATIONAL BANK
Chisholm, Minn."

RECEPT ZA DOBROVOLJNOST.

Prvi vtisi, ko vstanete zjutraj, imajo veliko opraviti s tem, take volje boste čez dan. Ako obesite nasproti svoje postelje Trinerjev stenski koledar za leto 1923 in če pade vaše oko najprej na vabljiv nasmeh prekrasne mladenke oranžno barvnih las, naslikane v velikem okvirju na koledarju, potem boste dobre volje skozi celi dan. Okrog velike slike je dvanajst malih slik, polnih življenja in barve, razgled na jezersko obal, livado in življenje na prostem, pomešano s slikami iz gledališča, žogometne igre, itd. Pošljite za pokritje poštnih stroškov in naslovite na Joseph Triner Company 1333 S. Ashland Ave., Chicago, Ill. Nikar pa ne pozabite imeti vedno na rokah Trinerjevo zdravilno grenko vino, ker isto je najzanesljivejše zdravilo proti slabemu teku, pritisku na srce, slabo prebavo, slab želodec in sličnе želodčne nerede. Isto vselej pomaga. Mr. C. W. Thomas, Gary Ave., Wilkers-Barre, Pa., nam je pisal 13. no.: "Povžil sem več steklenic Trinerjeva zdravilnega grenkega vina kot je predpisano v vaših navodilih in zelo mi je bilo pomagano."

(Advertisement.)

UPRAVNIŠTVO

opozarja vse naročnike in druge čitatelje, naj nikar ne kupujejo nobenih posebnosti iz posameznih oglasov, ki se nahajajo v listu, ker nekateri so direktno zapeljivi. Vsak naj bo zelo previden in se vselej, če le mogoče predno kaj kupi iz oglasov, prepriča. Za vse oglase so odgovorni le oglaševalci sami, nobene odgovornosti ne prevzame upravništvo in ne lastnik lista. Oglase imamo zato, da nam pomagaje plačati list, kateri je vsak dan drajši v tiskarni in vse povsod. Torej bodite previdni, če se pa nabrišete, tedaj vse to pripišite sami sebi in ne nam.

Upravitelj.

Naznanilo!

Cenjenim rojakom širom Združenih držav naznanjam, da je izšel prvi zvezek slovenske muzikalične revije "GLASBA IN DOM", bogata vsebina slovenskih in hrvatskih pesmi, za piano petje in ples. V programu je tudi krasna Božična pesem za piano ali petje. Ker bo to nekaj čisto novega za Slovence in Hrvate se v napred opozarja cenjene rojake in brate Hrvate, da se takoj naroče na to revijo. Cena vsaki posamezni številki je 75c predplačno.

V zalogi imam tudi razne ROLE za piane in gramofonske plošče. Pišite po naš cenik. Se vam priporoča vaš rojak:

VICTOR LISJAK,
6404 St. Clair, Cleveland, Ohio.

Anton Zbašnik,
JAVNI NOTAR,
Room 206 Bakewell Bldg.,
PITTSBURGH, PA.
(Nasproti sodnije)

Se priporoča rojakom v vseh notarskih poslih. Pišite ali pridite osebno. Cene niske, delo točno in pravilno.

SLOVENSKI KROJAČ

se priporoča rojakom in znancem za naročila novih oblek, kakor tudi za likanje in čiščenje moških in ženskih oblek. Točnost in poštenost je moje geslo.

MARTIN DOLINAR
Ladies' and Gentlemen's Tailor
McMECHEN, W. VA.

RAD BI IZVEDEL,

kje se nahajata moja dva bratranca Tony Česnik in John Slavec po domače Vidov iz Knežaka št. 29 na Notranjskem. Uljudno prosim, da se mi priglasita ako bosta čitala ta oglas, ali pa naj mi cenjeni rojaki naznanijo njih naslova. Moj naslov je: John Chesnik, P. O. Box 60, Renton, Pa. (Alleghany Co.) (Adv.)

VABILO NA VESELICO

katero priredi

društvo št. 356, S.N.P.J. Benid, Ill.

na Silvestrov večer dne 31. decembra t. l.

v Joe Bojevskega dvorani.

Veselica se vrši v korist blagajne za Narodni dom. Igral bode izvrsten Taburaški zbor in Carliavilski pevski zbor nas bode razveseljaval s svojim krasnim petjem.

Uljudno vabimo vse slavno občinstvo domače in bližnje okolice, da se mnogoštevilno vdeleže te naše prireditve. Za šejna grla in lačne želodce bode vsestransko skrbel veselični odbor. Pridite vsi in se zabavajte z nami v veseli družbi vabi ODBOR!

VABILO NA VESELICO IN DOMAČO ZABAVO

katero priredi

"SLOVENSKO IZOBRAŽEVALNO DRUŠTVO"

v soboto dne 30. decembra 1922

v lastnem domu v Bridgeville, Pa.

Uljudno so vabljeni rojaki in rojakinje domači, ter tudi drugi od blizo in daleč, da se polnoštevilno vdeleže naše prve zabave.

Vstopnina za moške je 50c—Ženske so proste vstopnine.

Začetek točno ob sedmi uri zvečer.

Za vsestransko dobro in točno postrežbo, izvrstno godbo in dovolj druge raznovrstne zabave bode skrbel ODBOR.

IZVRSTNA ZLATNINA
PO NAJNIŽJIH CENAH.

Nikjer ne morete kupiti dobre zlatnine tako po niski ceni. Mi smo v trgovini zlatnino na Smithfield street'u že zadnjih 71 let pravo blizo šeste avenuje (6th avenue). Vaši prijatelji kupujejo pri nas po zelo ZNIŽANI CENI IN ZNATNO PRIHRANIJO, ravno tako storite lahko tudi vi. Mi smo vedno tukaj in jamčimo za vsak komad zlatnine kupljen od nas z našim jamstvom. To jamstvo je, da vedno ustrežemo našim odjemalcem.

$12.50

Dragocena zapestna ura, kompletna s verižico ali opasnico. 15 kamnov kolesje v krasnem jamčenem poziačenem pokrovju. Gotovo bodete zelo zadovoljni z njo. Drugje bi vas stalo mogoče $20.00. Naša niska cena je $12.50.

$5.00

To je čisto zlat, posebno težki prstan, zelo krasan, močan in trpežen. Izvrstno Božično darilo. Cena je niska, čisto zlato jamčeno, prstan ni samo poziačen, drugje bi vas stal $10.00. Naša izredna cena je $5.00.

$15.00

Krasna žepna ura na 15 kamnov, izvrstno kolesje, 20 let jamčeno obestransko zaprto pokrovje. Naravno in pravilno poziačena in krasno izdelana. Zanesljiva in točna. Stala bi drugje $25.00. Naša posebna niska cena je $15.00.

Velike raznih drugih ur, cene od $10.00 in več.

LOUIS De ROY & BROS.
Strictly one price to you—to everybody.

544 Smithfield St., Pittsburgh, Pa.
Naše 71 leto... Blizo 6th Avenue.

Najboljši prostor v Pittsburghu
za nakupovanje blaga za božične praznike.

KAUFMANN'S "THE BIG STORE" je najbolj priljubljen in primeren za nakupovanje raznih stvari za božične praznike za Pittsburgžane in za vso bližnjo okolico—ker vedo, da lahko kupijo **vse karkoli potrebujejo zase in za svoje družine,** kjer se lahko izbere kar kdo hoče — blago najfinejše vrste dobite pri nas.

Za boljšo ugodnost naših Slovanskih odjemalcev **"THE BIG STORE"** ima Slovanski oddelek s Slovanskimi prodajalci, da lahko kupujete in se pogajate v vašem jeziku.

Kjer si prihranite čas pri izbranju in nakupovanju in vam pokažejo blago katerega želite kupiti.

Vselej na razpolago Slovenski tolmač v našem Slovanskem oddelku, kateri se naja v pritličju na 5th Ave. vhodu.

ESTABLISHED 1871
KAUFMANN'S
"THE BIG STORE"
5TH AVE. SMITHFIELD & DIAMOND STS.
PITTSBURGH, PA.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

Cenjenim dopisnikom! Pri dopisih, ki se nanašajo na razmere v naselbini, mora biti podpisano ime. To ni uredniška kaprica, ampak to zahtevajo pravila. Uredništvo priporoča vsem dopisnikom, da se ravnajo po tem navodilu ker prihranijo uredništvu veliko nepotrebnega dela, sebi pa jezo.

Cleveland, O. — Na seji društva št. 53 SNPJ, dne 10. t. m je bila v pretresu zadeva glede sklada J. R. Z., in pri tem je bila sprejeta rezolucija, ki graja podporo Proletarcu in odobrava podporo premogarjem na stavki.

Ne odobravam akcije odbora, ki je določil popdoro Proletarcu in nekemu srbskemu listu, a tudi ne odobravam, da se da podpora stavkarjem iz omenjenega sklada, ampak strinjam se s članom Ivanom Prostorjem od društva št. 53, da najse sklad J. R. Z. da pod pokroviteljstvo SNPJ kot narodni sklad, ki se naj ga rabi v te namene, za katere je bil nabran. Mi ne vemo, kaj nam prinese bodočnost. Jugoslovani nismo dobili pravic na svojem ozemlju, nismo dosegli svojega cilja, naš boj še ni končan. Kdaj bomo boj pričeli še ne vemo, pač pa vemo, da kadar ga bomo pričeli, da bo zopet treba dolarjev in če sedaj razdamo denar v namene, za katere ni bil nabran, kako naj stopimo pred ljudstvo in zahtevamo podpore, ako ne rabimo podpore in ne delamo za smoter, ki smo ga pričeli, ako bomo zopet potrebovali sklad obrambe.

Izvrševalni odbor JRZ naj ostane pri onem odstavku, ki ga je podpisal v spominski knjigi, imeniku prostovoljnega davka iz leta 1919, ki se glasi: Končno vsakega nabiralca in darovalko zagotovljamo, da bo vsak darovani cent porabljen edino za tisti namen, za katerega je bil nabran, za svobodo in obrambo pravice in ozemlja Jugislovanov, za federativno republiko Jugoslavije.

Torej, da ne bo po nepotrebnem kritike na Chicago, izvrševalni odbor JRZ in uradnike SNPJ od zunaj, držite se tega, kar ste podpisali, pa bo mirna Bosna. Denar ni bil nabran za nič drugega kot v politične smotre Jugoslavije in ga tudi nikdo nima pravice rabiti ali zahtevati v druge namene, kajti v onem odstavku je jasno povedano, zakaj naj se ga rabi.

Premogarje podpirati je največ dolžnost onih premogarjev, ki so jih pustili na cedilu ter šli delat prej kot je bila stavka končana v splošnem. Jaz sem član strokovne unije in naši člani so na stavki že štiri mesece v Buffalu, N. Y., podpiramo jih z dolarjem od člana mesečno, dokler bo štrajk. Ako članstvo SNPJ želi podpirat premogarje, naj prične pobirat sklad v ta namen. Za Proletarčevo eksistenco pa je treba agitacije in takega čtiva, da ga bo ljudstvo rajše naročalo.

Torej v imenu majhne manjšine proti majhni večini protestiram, da bi se omenjeni sklad rabil v svrhe, za katere ni nabran. Roke proč vsi oni, ki nimajo pravice do sklada! Saj veste, kako je rekel Lincoln: Nekaj ljudi lahko vodite za nos nekaj časa, ne morete pa voditi za nos vseh ljudi in vedno. — **Frank Barbič.**

Benld, Ill. — Ker se jako malo sliši o tej naselbini, hočem jaz malo poročati. Imeli smo volitev naših odbornikov v U. M. W. of A. Videlo se mi je, kako zelo so člani nezadovoljni, ker v celi organizaciji, ki šteje čez 500.000 članov ni bilo na glasovnici niti enega drugega kandidata za predsednika razun J. Lewisa, za katerega hočeš ali nočeš, moraš voliti. Dosti sem jih slišal, ko so rekli, da mu niso dali glasu, med vrstami organiziranih rudarjev se vidi, kako velik protest je proti Lewisu, saj članstvu je znano že od leta 1919 in od letošnje spomladi, koliko "koristnega" je on napravil za člane U. M. W. Vse se je protivilo proti separatnim pogodbam, ali Lewis in njegova mašina so, ako pogledamo malo globlje v našo organizacijo, vse to izvedli, kar so premogarski baroni hoteli imeti.

Vidi se, da je J. Lewis vse to izvršil s pomočjo svojih pomočnikov v prid premogovnih baronov, kakor so oni hoteli in sedaj si veselja manejo roke, mi pa danes vidimo, kaj se vrši s Pennsylvanijo, Zapadno Virginijo, Kansasom in drugimi rudarskimi okrožji. Nekaj nas dela, nekaj pa nas je še vedno na stavki, kdo more torej reči, da nimamo separatnih pogodb? Zakaj se nismo držali gesla: vsi za enega in eden za vse, vsi na delo ali pa nobeden. To bi bilo po pravici.

In še je na krmilu naš starokopitni Lewis! Bratje rudarji, prihodnjo spomlad imamo zopet nekaj pričakovati in to je stavka, kar je že nekaj neizogibnega, Lewisova mašina pa bo zopet tako zapuhala, da bomo kakor vedno zopet enkrat tepeni.

Opisati hočem delavske razmere tu. Sedaj smo pričeli delat razun malih izjem vsaki dan. Delo pa je težko dobiti, zatorej vsem onim, ki ste me vprašali pismenim potom, kako je tukaj, odgovarjam, da ne svetujem nikomur, iskati tukaj delo. Težko je delo dobiti, v velikih slučajih pa sploh nemogoče. Rojaki pridejo, čakajo nekaj časa tu na delo, pa morajo zopet oditi.

Ustava, o kateri smo volili tudi v naši naselbini za državo Illinois, je prodrla stoodstotno z "no" na glasovnici.

Ker je že skoro konec leta 1922, se je naše društvo št. 356 SNPJ namenilo prirediti zabavo s plesom na Silvestrov večer, to je zadnji dan tega leta, 31. decembra v Joe Zbojovski dvorani. Na to zabavo ste povabljeni vsi člani in drugi Slovenci iz naselbine ter bližnje okolice. Čisti preostanek na zabavi gre za eno najlepših idej, za naš Narodni dom. Torej, bratje, vsi na zabavo. Vabljeni ste tudi člani sosednjih društev, Gillespija, Stauntona, Wilsonvilla in Carlinvilla, da se udeležite te prireditve, na kateri bo igral tamburaški zbor iz Benlda. Ljubiteljem petja bo ustreženo s petjem, kajti zapelo bo pevsko društvo Slavček iz Carlinvilla pod vodstvom pevovodje g. Janežiča iz Stauntona. Za dober prigrizek in žejna grla bo poskrbel odbor.

Torej na svidenje na Silvestrov večer. Pozdrav vsem rojakom širom Amerike, vesele praznike in srečno Novo leto. Listu Prosvety pa veliko naročnikov. — **K. Kraly.**

Collinwood, Ohio. — Rezolucija sprejeta na redni seji društva V boj, št. 53 SNPJ, dne 10. decembra, 1922. — Člani društva V boj št. 53 SNPJ protestiramo proti sklepom izvrševalnega odbora J. R. Z. iz sledečih razlogov.

Članstvo društva V boj je ves čas, odkar se je ustanovilo J. R. Z., aktivno in kakor tudi redno plačevalo mesečne prispevke do tistega časa, do je še J. R. Z., bila aktivno, da se pomaga v stari domovini. Zatorej si vzamemo pravico, da protestiramo proti takim zaključkom kot jih je sprejela omenjena seja dne 21. oktobra, 1922.

Vsota, ki je bila nabrana, bi se ne smela razdeliti na kake posamezne osebe v Chicagu, ampak bi se morala porabiti v namene, za katere je bila nabrana. Če niso sedaj v stari domovini razmere take, da bi se moglo agitirati, pa bodo sčasoma gotovo zopet. Kje bo tedaj kak denar, da bi ga vzeli v roke?

Ko je prišla sugestija od strani navzočih za pomoč premogarjem, ki so še sedaj na stavki v različnih ameriških državah, ni bil odobravan ta korak, ampak govorilo se je ravno nasprotno, da bi bilo jako težavno pravilnim potom denar razdeliti med stavkujoče premogarje razdeliti denar. Po mišljenju nekaterih na seji, bi bilo seveda težavno razdeliti denar med premogarje, jako lahko pa ga je razdeliti, če ostane vsa vsota v Chicagu.

Premogarjem, mesto da bi se jim pomagalo finančno, naj si jim pošlje par iztisov Proletarca. Ko je bilo sugestirano, da se pomaga listu Proletarcu in nekemu srbskemu listu "Budučnost", je bilo pa kar enostavno sklenjeno z vsoto $3000 in ne vemo, kaj še vse.

Tako se dela z denarjem, ki ga je slovenski narod v Ameriki zbiral skupaj, da bi pomagal slojem v stari domovini za boljšo bodočnost. Za štrajkovni fond, vsota $1,500, v katerega bodo zopet nabirali med Slovenci v Ameriki in bo denar zopet v rokah oseb, ki jim ni mar delavski razred, ampak njih lastna eksistenca.

Zatorej apeliramo na sobratska društva SNPJ, da protestirajo proti takim zaključkom, kot so bili sprejeti na zadnji seji J. R. Z. Vsota, ki je bila darovana listu Proletarcu in Budučnost, se mora povrniti nazaj in dati jo za štrajkarje, ki so bolj potrebni kakor list, posebno sedaj v tem kritičnem času. Drugi denar pa naj se izroči uradnikom SNPJ, do katerega pa ima pravico samo slovenski narod odločevati, v kake svrhe naj se porabi.

Svoječasno smo vedno čitali in dobivali aplikacije od strani izvrševalnega odbora J. R. Z.: pošiljajte rezolucije v Pariz in Washington, D. C., protestirajte proti takim zaključkom, kot jih je sprejela četvorica na mirovni konferenci. Sedaj pa naše društvo 'V boj' apelira na bratska društva, naj pošljejo proteste v Chicago, da bodo osebe, ki vso stvar vodijo, vedele, kako misli danes slov. narod o njih.—Ta rezolucija mora biti objavljena v listu Prosveta, če je bilo objavljeno vse prej, ko so nabirali denar, in je prišlo iz urada J. R. Z., kakor poročilo, je sedaj tudi dolžnost, da objavi, kar članstvo SNPJ zahteva. — **Karol Kotnik,** predsednik; **John Zupanc,** tajnik in **Jernej Hafner,** zapisnikar. (Društveni pečat.)

St. Louis, Mo. — To pot želim opisati obširneje o ameriški delavski inteligenci in njenih ambicijah. Zadnja štiri leta se mi je nudila prilika tu v Ameriki, da sem lahko spoznaval ameriško javnost več kakor bi jo mogel spoznavati drugače v 50 letih. Radi mojega dela sem dnevno med ljudmi vseh narodov, reveži in trgovci.

Tu je zemlja, kamor se je večinoma preselil narod iz Evrope v nadi, da tu hitrih rok obogati, v tem trgovskem svetu vedno človek sliši in misli, da njegov dolar mora prinesti drugih sto, danes ali jutri. Tako misli tudi naše delavstvo, ali tu imamo ljudi, ki se bavijo samo s tem, na borzah špekulirajo z bondi in delnicami. Nam delavcem ni treba s tem posebno razbijati glav in izgubljati časa.

Povprečna ambicija delavstva je, da ima avtomobil, to kar milijonar ali kapitalist. Gotovo, delavec bi moral imeti avtomobil, saj ga je on naredil in ne kapitalist, toda vprašanje je, ali si more delavec pod današnjim sistemom kaj takega privoščiti. Jaz pravim, da ne lahko, posebno v zadnjih dveh letih ne. Človek bi si ne mislil, da bo mrgolelo po ulicah toliko avtomobilov. Lanskega leta sem videl na sto slučajev, kjer je bil delavec po 5 do 8 ali celo 10 mesecev brez dela in ni imel s čem plačati stanovanja, toda avtomobil je moral vlačiti s seboj, pri čemur je mogoče mislil, da ne spada več k delavski masi, ker on ima avtomobil in mu ni treba hoditi peš. Mislil je, da je tudi on mali kapitalist, pozabil je glasovati za delavsko stranko in celo drugega pag... varjali proti. Če bi se delavci r... zanimali ter se borili proti dana... njemu sistemu, bi mi v par let... imeli demokracijo in ne reakcije v Ameriki.

Opazil sem tudi, da dokler s... delavci brez dela in so na stavki...

(Nadaljevanje na 7 strani.)

NAZNANILO.

Tem potom naznanjam sorodnikom in znancem, da sem se preselil iz Irwin Gas Coal Co., No. 9, Export, Pa., na moj novi naslov: John Raspet, P. O. Box 16, Pleasant Unity, Pa.

SUHO GROZDJE IN DRUGI SADEŽI.

Cipar, najboljše vrste, jako velike jagode, baksa 25 funtov	$ 4.05
Muškatel, sladke debele jagode, baksa 50 funtov	6.00
Češplje debele, baksa 25 funtov	4.00
Češplje drobne, baksa 25 funtov	3.00
Fige v krancelnih, letošnje baksa 110 funtov	12.10
Brinjeve jagode, vreča 132 funtov	8.50

K naročilu priložte Money Order

MATH. PEZDIR,
Box 772, City Hall Sta. New York, N. Y.

Kje dobite najboljše harmonike?
—pri—
Jacob Chudovan'u,
324 W. Buttonwood St., Reading, Pa.

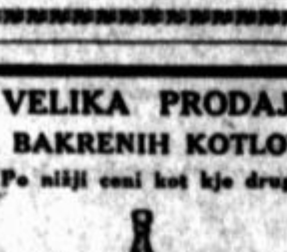

V zalogi imam vedno prave kranjske in nemške harmonike, tri in štiri vrstne, dvakrat in trikrat uglašene. Torej kdor namerava nabaviti si trpežno in dobro harmoniko naj piše za cenik in ceno meni.

V popravilo sprejemam tudi stare harmonike in računam po delu, kakoršno delo kdo zahteva. Uljudno se priporočam rojakom širom Združenih držav za obilna naročila. S spoštovanjem vaš Jacob Chudovan.

VELIKA PRODAJA BAKRENIH KOTLOV
Po nižji ceni kot kje drugje.

Narejeni iz 16, 18 & 22 unč močnega bakra. Ne produšno lijake podobnim vijačnim pokrovom. 5 palcev široka luknja, dovolj za roko notri djati pri umivanju. Mehčega bakra cevi 5 po 20c za čevelj. ½ palca debele po 25c čevelj. Zveza po 45c. Kadar naročite nam pošljite Money Order. Vse pošiljatve se odpošiljejo isti dan ko se jih prejme in sicer v MOČNIH LESENIH ZABOJIH.

JOHN HRUBY
Dept. P. Ustanovljena 1876.
1806 So. Racine Ave., Chicago, Ill.
Pišite po naš cenik.

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (Dec. 31-22) pomeni, da vam naročnina poteče na ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustavimo. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče ustavljen, vsled napačnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je $5.00 in za pol leta pa $2.50. Člani S. N. P. J. plačajo za pol leta $1.90 in za celo leto $3.80.

Za mesto Chicago je za leto $6.50, pol leta $3.25.

Za Evropo stane za pol leta $4.00, za vse leto pa $8.00.

Tednik stane za Evropo $1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO
"PROSVETA"
2657 S. Lawndale Ave.,
CHICAGO, ILL.

Nuga-Tone

Uspehi v dvajsetih dneh ali se vam pa vrne denar.

Proizvaja bogato rdečo kri, močne stanovitne živce, življenja polne možke in ženske.

Če ste slabega zdravja in pri slabi moči, če se vam spomin mrači in vaše telo mrači, če ste se že naveličali jemati pomirljive in narkotične sredstva, potem poskušajte Nuga-Tone, in izpravideli boste, kako hitro se boste čutili drugačnega človeka! Devet desetin človeških bolezni, kot izpehavanje, anemija, revmatične bolezni, glavobol, nevralgija, naprimer slabi tek, neprebava, vetrovi in kolcanje, zaprtje, pomanjkanje energije, pomanjkanje živahnosti, nervoznost, nespečnost, izhaja iz pomanjkanja živčne moči, rednega prebavanja ... in slabe krvne cirkulacije.

Vsak ud, vsako delovanje telesa je odvisno od živčne sile za svoje življenje in delovanje. Živčna moč je poglavitna stvar za želodec, jetra, ledice, drob, utripanje srca in krvno cirkulacijo. Nuga-Tone je najboljše uspešno zdravilo za nervozne in fizične ... Zakaj? Ker sestoji iz osmero važnih sestavin, ki vračajo zdravje ter jih predpisujejo najslavnejši zdravniki. — Nuga-Tone je bogat na železu in fosforju — kar je hrana krvi in živcem.

Nuga-Tone proizvaja življenje v jetra, ter ojačuje čreva, da redno delujejo. Oživlja ledice ter izganja iz njih strupene sestavine. Nič več vetrov in kolcanja, težke sape in pokritega jezika. Nič več bolečin in bolezni! Nuga-Tone daje čudoviti tek, dobro prebavo, stanovitne živce ter zdravo okrepčujoče spanje. Nuga-Tone obogati kri, uredi krvno cirkulacijo ter prinese žarenje zdravja na lice in jasnost v oči. Gradi močne in postavne može, zdravejše in krasnejše ženske. Nuga-Tone ne vsebuje omamljivih sredstev, ne zdravil, katerih se človek navadi. Zavit je v pripravnem zavojčku. Pokrit je s sladkorjem, ugodnega okusa, ugoden za jemati. Poskušajte ga. Priporočili ga boste vsem svojim prijateljem.

NAŠA POPOLNA GARANCIJA.—Cena Nuga-Tone je en ($1.00) dolar za stekleničico. Vsaka steklenica vsebuje devetdeset (90) tablet, polno mesečno zdravljenje. Vi lahko kupite šest škatelj, šestmesečno zdravljenje za pet ($5.00) dolarjev. Jemajte Nuga-Tone dvajset (20) dni. Če niste zadovoljni z uspehom, vrnite preostanek nazaj ... in mi vam bomo takoj vrnili denar. Vidite, da ne morete izgubiti niti penija. — Mi ... Nuga-Tone je na prodaj pri vseh dobrih lekarjih po enaki ... in enaki garanciji.

KO NAROČATE, SA POSLUŽITE TEGA KUPONA.

National Laboratory, S. L. 22, 1018 So. Wabash Ave., Chicago, Ill.

Gospodje:—Prosim, dobite priloženo................za kar mi pošljite................ stekleničic Nuga-Tone.

Ime ....

Cesta in štv. ali R. F. D. ....

Mesto.. Država ....

Krojači in prodajalci oblek pozor!

Frank S. Tauchar je član korespondenčnega oddelka pri

CONTINETAL TAILORS

ki je unijska firma, izdeluje obleke, površnike, suknje itd. natančno po meri, točno in solidno. **Vse delo je garantirano.**

Iščemo zastopnike za vse kraje v Zed. državah. Plača je dobra, in lično delo vam pridobiva čimdalje več naročnikov. Zglase naj se oni ki imajo že kaj izkušnje v tem poslu in ki vedo, da bodo lahko prevzeli naše zastopstvo. Novinci, ki se nahajajo v dobrih distriktih in smatrajo da bi napravili dobro trgovino če bi znali meriti obleke, naj nam pišejo po specijalne instrukcije. Vse priglašence bomo dali na listo za prihodnjo sezono in jim poslali vzorce pravočasno. Pišite v slovenskem, hrvatskem ali angleškem jeziku. Priglasite se takoj ali pišite za nadaljna pojasnila na:

CONTINETAL TAILORS (Department F)
600 S. Marshfield Ave., Chicago, Ill.

Največja Slovenska Banka

v Ameriki je v Clevelandu, O., kajti v dobrih dveh letih svojega obstanka izkazuje nad

DVA MILIJONA DOLARJEV PREMOŽENJA.

Malo je bank v Ameriki, katerih rast bi bila povprečno po milijon dolarjev na leto.

Popolna varnost vloženega denarja

je poglavitni vzrok, da je postala naša Slovenska banka v tako kratkem času največji denarni zavod nove domovine. In kar je glavno: ustanovili so jo naši ljudje z našim denarjem. Vodstvo in vsa uprava je zopet v rokah naših ljudij.

POPOLNO NADZORSTVO VSEGA VLOŽENEGA DENARJA

nad našo banko ima država, potem posebni izvedenci in pa bančni direktorih, ki sestoji iz enaindvajsetih članov direktorija in šestih svetovalcev. Med njimi najdete sama naša imena, poznane in zaupanja vredna može. Zato nalagajo v tem domačem denarnem zavodu naše

JEDNOTE, ZVEZE IN POSAMEZNIKI

iz vseh krajev naše nove domovine. Med vložniki je država sama, County, šole, knjižnice, mesta itd. Pomnite, da naša banka obrestuje vse vloge po

4% od dneva vloge do dneva dviga.

Denar prinesete lahko osebno, če stanujete v bližini, ali pa ga pošljete po pošti in sicer z money ordrom, draftom ali čekom. Z obratno pošto prejmete hranilno knjižico, na katero zopet lahko dvignete svoj denar, kadar ga rabite.

Pošilja denar na vse strani sveta

in sicer po dnevnem kurzu—kakor je denar na svetovnem trgu, tako ga dobite vi. V zvezi je najboljšimi denarnimi zavodi starega kraja in garantira vsako pošiljatev z vsem svojim premoženjem.

NAJBOLJŠE IN NAJVARNEJŠE

je vselej tam, kjer je naše. Ako zaupate denar naši Slovenski Banki, potem ste lahko brez vse skrbi zanj. Obrnite se osebno ali pa pišite na

The North American Banking & Savings Co.

St. Clair & 62nd Street, CLEVELAND, O.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

(Nadaljevanje s 6. strani.)

vedno mrmrajo in tožijo med seboj, ko pa enkrat pričnejo delati, takoj pozabijo na mizerijo in pozabijo za delavsko stvar. To se je pokazalo dne 7. novembra. Človek jih mora res pomilovati, kajti to so vsi oni veliki unijski prijatelji proti kapitalistom, na dan volitev pa so za kapitaliste. Če bi delavci res ne marali današnjega sistema, nikdar bi za njega ne volili. Zdi se, da se ga ne morejo oprostiti in je vedno jim najbolj dopade. Kaj koristi takemu človeku biti organiziran? Kaj mu koristi, da hodi k sejam, da bere delavsko časopisje, ko pa se ne more nikdar ničesar naučiti. Na tisoče in milijone delavcev bere leta in leta časopisje in brošure, ravnotako sliši govore, pa vse zastonj. Bolje, da bi ostali doma in še drugih ne blufali.

Če bi sodil ameriško delavstvo po nošnji, bi ga res smatral za inteligentnega ,toda to je na zunaj, nošnja, kar je treba pa ni, to je prosveta, znanost. Zakaj je narod tako nedostopen za kako prosveto tu v Ameriki, ne vem. Kolikor morem jaz presoditi, je glavni motor vsakega predvsem, da obogati, da si nabavi dober avtomobil in se lepo obleče. Tudi glažek dobrega mora biti za danes, za jutri . . . kakor bog da.

Kako lahko je voditi ameriško maso za nos, se je pokazalo tudi o priliki, ko je imel bivši francoski ministerski predsednik Clemenceau svojo govorniško turo. Čisto navadnemu krvoloku, ki še vedno misli, da so ljudje navadne divje zveri, ki se morajo medseboj čimbolj uničevati, je bil sprejet v večini mest z burnimi ovacijami od strani ameriškega ljudstva. Kadar je mir, tedaj so "preponosni za vojno", ko pa je vojna, vržejo svoj ponos med staro šaro in tako store z inteligenco in po 3000 milj daleč gredo iskat sovraga. To vam je demokracija in inteligenca!

Tudi vodja francoskih socialistov, Longuet, je obdržaval govore, toda on ni tako zanimiv delavcem kot je Clemenceau. Delavci mogoče mislijo, mi smo v Ameriki, oni v Franciji pa naj ostanejo tam.

Da od delavstva res ni mogoče kaj prida pričakovati, to se je pokazalo leta 1913 ter tudi tedaj, ko je bila končana vojna. Siromak Debs je moral ostal dalje v ječi, dokler ga kapitalisti sami niso izpustili ven. Toliko moč imajo ameriške unije in taka naj bo delavska solidarnost v Ameriki, na katero se mogoče Debs še zanaša. Treba bo morda še deset let, potem šele se bodo morda delavci kaj naučili. Slišimo sicer, da se vedno učijo ali počasi gre, kajti takoj pozabljajo na dogodljaje.

Škoda je pač, da se nekateri preveč žrtvujejo moralno in materijalno, drugi pa spijo in vedno čakajo na druge, kaj bodo storili zanje. Ameriški delavci naj ne pozabijo, da če se že znajde milijonar, ki je pripravljen vse in svoje življenje žrtvovati za pravico in svobodo, tedaj je skrajni čas, da tudi delavci, ki so brez dolarja in doma, oddajo vsaj svoje glasove na dan volitev za svoj lastni dobrobit. Ni jim treba radi tega v ječo kot je šel William Bross Lloyd v Chicagu, a delavcev radi tega ne boli glava.

Če že delavstvo more misliti na kako razkošje, naj pri tem ne pozablja na delavsko časopisje, naj še pogosteje pohaja na seje in shode, da sliši govornike, naj se ne zanaša, da bo zanj kdo drugi to storil. Tedaj bomo imeli vsak svoj avtomobil in tudi delo za jutri ter naši otroci ne bodo lačni, bosi in nagi. Vse ustvarjamo, zato je treba, da tudi živimo. Vse zavisi od nas samih.—Jacob Stančič.

Spomini na sveti večer.

Na sveti večer je bilo. Mati je pospravljala ostanke borne kmečke večerje, poškropila je celo družino z blagoslovljeno vodo in vzela v roke molek z debelimi jagodami, nabranimi na tankem sukancu. Pocepljali smo na kolena pri peči in okrog mize, kjer je bil pač prostor. Oče je bil najrajše v svojem kotičku za pečjo.

Pričeli smo. Mati je zamolila Očenaš . . . in sledili smo ji tudi otroci, dasiravno nismo imeli dosti smisla za molitev. Mati je mati in ubogali smo jo ter molili za njo. Bili smo še mali čmrlji, zato smo jo ubogali iz ljubezni do nje, do matere. Ona nas je vzgojila, trpela je za nas in čuvala naša mlada življenja, zato smo ji vračali z molitvijo. Malodušni otroci smo bili.

Za pečjo je klečal oče, še danes ga vidim, kako je klečal; skljućen, na pol sede in malomarno odgovarjal — molil. Bil je velik in prostodušen, toda ni hotel razdirati, mati ga je razumela, otroci ga pa nismo. Skoraj smo ga zavidali, ker ni dosti molil in s tem žalil našo ljubeznivo mater.

Tako smo sodili otroci, toda kaj otrok zna, kaj je svet, kaj borba za življenje. Dobro je vedel oče, da z molitvijo ni nič, ali razdora ni hotel delati.

Večkrat sem mater vprašal, zakaj oče tako nerazumljivo mrmra, kadar molimo in ali se ne boji pekla, kadar bo treba umreti. "Potrpi, otrok moj, malenček si še," mi je dejala mati. "Ako ti bo bog dal dolgo življenje, boš vse razumel in tudi, zakaj tvoj oče tako malo moli."

"Pa danes je sveti večer, ko se bo rodilo božje dete", sem dejal, "danes bi ja morali oče moliti." — "Zebe ga, zdaj ko se je malo ogrel pa skoro dremlje. Bo pa jutri molil."

Zapomnil sem si besede, ki mi jih je mati dejala na sveti večer, kajti drugi dan je bil sveti dan in oče je bil ves dan doma. Pregrel se je bil do dobra in ko je nastopil zopet čas molitve, pa je komaj slišno mrmral.

Taki so bili božični prazniki v borni koči naše družine. Prihajali so in odhajali, vsak svet večer nas je bilo manj doma, kajti otroci smo se porazgubili okrog — za kruhom. Rasli smo in k sreči bili tudi zdravi, koliko sploh morejo biti zdravi ponižani okoli drugih ljudi.

Ob večjih praznikih sem prišel domov pogledat svojo drago mamico, ki sem jo ljubil z vso otroško ljubeznijo. Prinesel sem ji kako darilce, kakor sploh more ljubeznjiv otrok dati svoji dragi mamici. Največjo ljubezen do matere pa imaš šele takrat, ko je prepozno. Otrneš par ducatov solz, prsa se ti na široko stresejo in pozabiš za nekaj časa. Tako je bilo in bo ostalo v domovini, kjer smo bili otročaji. Bil sem mlad in zdrav in sam sebi sem se zdel vesten dečko.

Nekoč sem prišel domov k materi, bilo je ravno na sveti večer in star sem bil nekako 14 let. Starši in še par malenčkov so bili pri večerji, ko sem vstopil v borno kočo. Običajni sprejem je bil s poljubom matere, nato sta me bratca obkolila, da li sem prinesel kako darilce ali ne. Obljubil sem jima, da sem materi nekaj daroval in da bosta že dobila vsak nekaj bonbončkov, nato pa sta se umirila in pričela s svojim igranjem naprej.

Tisti večer nismo molili, saj tudi ni imel kdo. Po kratkem pogovoru je oče zadremal in tako tudi malenčka in na materinem obrazu je bilo videti, da je s tem zadovoljna.

"Prisedi k peči Francelj, kako pa kaj na službi?" me je vprašala.

"Še dosti dobro, mati. Zdrav sem, ljudje so še dosti dobri z menoj, pravijo, da za to, ker sem pošten. Vse mi zaupajo, še celo dekle ležijo v tisti sobi kot jaz."

Pogledala je proti oknu ter nekam mehko dejala: "Me veseli, da si priden in pošten. Ali tudi hlapci ležijo v tisti sobi?"

"Nak, hlapci ležijo pa pri konjih v hlevu in pazijo, da se jim kaj ne pripeti, tako jim ukaže gospodar. On ne pusti hlapcem, da bi ležali v sobi, ker so preveč nagajivi."

"Francelj, koliko si zdaj star?" (Imela je slabo sodbo z menoj.)

"Štirinajst," sem veselo vzkliknil.

"Še par let, pa boš mogoče šel v Ameriko. Zdrav si in priden tudi, živahen in razposajen že sedaj izgledaš, morda znaš biti kdaj sam svoj gospod."

Obmolčala sva oba. Tistega večera do danes nisem pozabil in ga tudi ne bom, dasi gredo in bodo šla leta naprej in naprej. Tudi letos se bom na sveti večer vsedel k peči, toda brez mamice, ne bo me tolažila, ne užila kot me je nekdaj v otroških letih. Ali v duhu si jo bom predstavil in potrdil njene besede. Res je, da sem v Ameriki, uganila je, toda ne kot gospod, temveč kot siromak, ki se peha za kruhom od danes do jutri. Svojo mater sem spoštoval in še jo spoštujem in ljubim, ki živi še danes v mili nam domovini.

V tujini šele človek spregledi, kaj je domovina in kaj je njegova ljubeznjiva mamica. Če se pa domislim na očeta, zakaj je samo mrmral pri molitvah, imam pa jako mirno vest, kajti imel je prav. — Frank Boh.

Nemčija mora graditi bordele za francoske vojake.

Berlin, 19. dec. — Poslanec Stuecklen iz Porenja je v svojem protestu proti vzdrževanju bordelov za Francoze v okupiranih pokrajinah predložil odseku za ekonomijo sledeče podatke:

Nemčija je od 1918. do 1921. plačala več kot 75,000 dolarjev samo za bordele, ki jih je Francija zgradila na nemških tleh. Odprtih je bilo trinajst bordelev v vsakem je okrog 30 do 50 prostitutk. Bordel v Bingenu je največji in samo oprema te hiše je stala Nemčijo 300 dolarjev. V bordelih so samo nemška dekleta, katerim so Francozi določili cene in k njim ne sme nihče drugi kot francoski vojaki.

MORGAN TAJI, DA POSODI MILJARDE NEMČIJI.

New York, N. Y. — J. P. Morgan & Co .je v pondeljek zanikala vest, da pripravlja veliko posojilo za Nemčijo. Poročilo se glasi, da je bil nemški poslanik v Washingtonu obveščen, da je nemogoče govoriti o posojilu, dokler ni rešeno vprašanje vojne odškodnine.

RAD BI IZVEDEL

za svojega brata Joseph Bizjak'a doma iz vasi Selce nad Škofjo Loko. Zadnjič sem čul od njega pred štirimi leti iz države Illinois. Poročati mu imam zelo važne stvari. Vsled tega želim, da se mi priglasi ako bo čital ta oglas. Cenjene rojake pa prosim, če kdo ve za njegov naslov, da mi istega sporoče, za kar bom zelo hvaležen. Moj naslov je: Jakob Bizjak, P. O. Box 738, Cle Elum, Wash. (Adv.)

NAPREDEK.

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjaš z njeni mi idejami, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. — V zalogi imam vse blago za vsakdanje potrebščine po zmerni ceni.

ANTON ZORNIK,
Herminie, Pa.

V prodaju imam domača preizkušena patentirana zdravila z imenom

"APALLIATIVE"

za revmatizem, srbečico, lišaje, zastrupljeno kožo, in rane. Ozdravi vse kožne bolezni. Cena je $1.25. Frank Gradišar, box 1100, Joliet, Ill., ali pa v lekarni Drug Store Chicago, Corner Jackson Street, Joliet, Ill.

Z naročilom pošljite denar ali Money Order.

Trakulja umori na tisoče ljudi vsako leto.

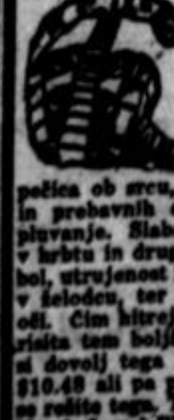

Veliko mož, žen in otrok se zdravi za razne bolezni brezuspešno, ko je njih pravi nered trakulja. Pravo znamenje tega parazita se opazi v malih drobci pri odpadkih. Znamenja so pa zguba slasti do jedji, bljuvanje, beli jezik, pečica ob srcu, bolečine v želodcu in prebavnih delih telesa, stalno pljuvanje. Slaba prebava, bolečine v hrbtu in drugod, omotica, glavobol, utrujenost in počutek praznote v želodcu, ter črni okrožki okrog oči. Čim hitreje se rešite tega parazita tem boljše za vas. Naročite si dovolj tega Laxtan zdravila za $10.48 ali pa polovico za $8.00 in se rešite tega. The Laxal Med. Co., No. 1, Laxal Bldg., Box 963 Pittsburgh, Pa.

IMAM NA ZALOGI PRAVE

Lubasove harmonike

tri in štiri-vrstne, dvakrat, trikrat in štirikrat uglašene, nemške ali kranjske in pa tudi chromatične z 12 basi ter kovčeke za harmonike.

ALOIS SKULJ,
323 Epsilon Pl., Brooklyn, N.Y.

ZAHVALE.

Poslano mi harmoniko model "M" sprejel; prvič poslana je bila dobra, ta, ki ste mi jo pa sedaj poslali, je pa še veliko boljša in lepša.
Rudolf Vidmar, Blaine, O.

Poslano mi harmoniko model "H" prejel in sem zelo zadovoljen.
Dominik Hiti, Ibert, W. Va.

Poslano harmoniko prejel z veseljem in sem zelo zadovoljen in se Vam lepo zahvaljujem za tako dobro postrežbo.
Frank Glivar, Denver, Colo.

DOMAČA ZDRAVILA.

Zelišča in zdravila, katere priporoča msgr. Kneipp v knjigi

"DOMAČI ZDRAVNIK"

imam vedno v zalogi.

Pišite po brezplačni cenik, v katerem je natančno popisano vsaka rastlina za kaj se rabi.

MATH. PEZDIR,
Box 772, City Hall Sta., NEW YORK, N. Y.

IMPERIAL STATE BANK,
IMPERIAL, PA.

Večina oglasov priporoča za trošitev. Naš oglas priporoča za hranitev.

ČEKOVNE IN HRANILNE VLOGE.

Varnostne shrambe.

PROLETAREC

je slovensko glasilo socialistične stranke v Ameriki. Vsak delavec in rojak, ki se zanima za socializem, bi ga moral redno čitati, ker vam kaže

pravo sliko socializma

Naročnina znaša $2.50 na leto, $1.50 na pol leta.

Naslov: PROLETAREC, 3639 W. 26th St., CHICAGO, ILLINOIS.

Pišite po naš cenik knjig!

ZNIŽANE CENE.

LOOK OUT ZA PIJAČE

katere so zdrave kot je Triglav čaj vred prejden greste k počitku, zavoj 50c. TERPOTEC zavoj 50c. ERMAN zavoj 50c. 1000 ROŽE zavoj 50c. Encian (GENTIAN) zavoj 50c. in druga zelišča v zalogi. BRINJE iz starega kraja po 9c funt, $11.25, manj kot vredo 125 funtov se ne pošilja. Naročite iz Chicago, s tem se prihrani na voznji. PRAŠEK od vina (vine stein) za $2.00 funt, zadostuje za 40 galonov najboljše kisle pijače se čejo. SUGAR Coloring (Short Pint) $1.00. GAUGE (MERO) za alcohol auto radiator in na vse tekočine, ki imajo proof vsebi manj kot pol grada pa do 200 gradov, stane $1.50. Vse cene vsebujejo tudi poštnino, samo brinje ne. Naročilom je priložiti Money Order ali ček.
A. HORWAT, 1903 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Skrivnost dobre kave
je v pomanjkanju
Franckove cikorije
v navadni kavi. Kakor osoliš jed, tako prideni kavi cikorijo.

Zboljša vsako kavo—jo naredi okusnejšo—daje priljubljeni vonj in slast, po katerem hrepene prijatelji kave.

Vprašajte grocerista

Za pravo Franckovo cikorijo: on jo ima.
Poskusite jo in videli boste izboljšek.

Pazite na kavin mlin.

Na vsakem zavoju.

HEINR. FRANCK SONS, Inc., FLUSHING, N. Y.

8% Obresti za vaše prihranke mesto 4% 8%

Kako je to mogoče? Čisto navadna stvar.

Mesto, da vaš bankir investira vaš denar v morgeč posojila in dobi največji del dobička zase, bi se morali vi sami pridružiti morgeč družbi.

Mortgage Corporation je odprta vsakemu kjer lahko vloži svoj denar pri njih, ki je ob enim kooperativna organizacija, posojujoča denar edino le na varne morgeče, vknjižbe in na popolno zavarovane trgovske listine, ki so enako dobre. Uprava je izkušena v teh ozirih. Tako vloženi denar in večkrat preobrnen prinaša včasih celo do 30% v enem letu. Ti visoki dobički ne bodo odhajali v žepe bankirjev, temveč bodo razdeljeni enako med vložniki.

Z drugimi besedami ako ste dovolj pametni, se pridružite temu sistemu, ste prešli posredovalce bankirje dobite polno vrednost in dobiček od vašega denarja, ker ste direktni gospodar. Poleg tega bankirji investirajo vaš po 4% denar, večinoma v morgečih vseeno.

Ako še niste prej vedeli tega, tedaj vzemite to naznanje sedaj. Mi vsi se učimo vsak dan nekaj novega v svojem življenju.

Do sedaj je bilo najumestnejše, da ste imeli investiran vaš denar po 4% obresti v hranilnih bankah, ker niste bili odločni, ostanete ali ne ostanete v ti deželi in kajpak vaš denar je moral biti tako naložen, da ste ga lahko vsak čas dvignili za odhod v staro domovino.

Ampak časi so se spremenili. Večina vaših držav v domovini je skoro popolnoma uničenih ekonomsko, davki in življensko stanje je postalo neznosno in 75% vas vseh se je gotovo že odločilo, da ostanete tukaj za vedno.

Vsled te spremembe stanja, ste gotovo sedaj v stanju, da sprejmete ameriške načine varnega investiranja vašega denarja in seveda dobite visoke obresti katerih niste mogli doseči, dokler niste postali sami svoji lastniki banke.

Sedaj se vam nudi prilika, da lahko vložite vaše prihranke in pridobite prislužek z direktnim delovanjem pri Mortgage Corporation, kjer lahko postanete član te kooperativne družbe, katera vam plača redno po 8% obresti letno na vaš "preferred certifikat" in lepo dividendo na vaš "common certifikat", ki ga dobite prosto kot za "bonus" za vsakih $100,00, ki jih vložite v to družbo.

To je toliko varno kolikor je sploh mogoča varnost pri mortgečih.

Se pridružiti nam ni treba več korajže, kot se pridružiti banki z vašim denarjem v vlogi po 4%, ker mi smo trgovsko bančno podjetje, s čarterjem, z državnim dovoljenjem in pod državnim nadzorstvom državnih zakonov. Mi izplačamo obresti dvakrat v letu.

Torej lahko sami razvidite, da spoznati to in delati v naši družbi, delate za dobrobit samega sebe.

Sicer vam ne moremo vsega dopovedati tukaj v tem malem prostoru, ampak ako želite nadaljnih pojasnil v vaše zadovoljstvo, se želite pridružiti ti kooperativi, nam to naznanite in mi vam z veseljem vse pojasnimo v vašem materinskem jeziku. Ne dela nobene razlike kje stanujete sedaj, samo, da ste v Združenih državah, ker to je Narodna organizacija, čisto ameriško trgovsko bančno podjetje z dovoljenim kapitalom s svoto $200,000.00.

Prenehajte z vašimi starokrajskimi navadami, pridružite se ameriškim trgovskim potom, hodite po njih potih in ne skušajte plavati v nasprotno smer ob povodnji, tako bodete postali napredni kot so Amerikanci. Samo malo korajže je treba, da spremite vaše stare navade, sicer pa samo oni napredujejo, ki imajo dovolj korajže za pričetek.

Izpolnite tu spodnji kupon in ga pošljite nam.

Steel-City Acceptance Corp.,
808 Amity Street, Homestead, Pa.

Gospoda: Prosim pošljite mi vsa pojasnila, kako se postane član gori omenjene kooperativne bančne institucije in dobiva po 8% obresti in "bonus" dividende letno, za ravno enako svoto, kot mi jo plača hranilnica za mojo vlogo po 4%.

Ime ....

Naslov ....

IGRE, KONCERTI IN PLESNE ZABAVE.

Waukegan, Ill. — Društvo "Sloga" št. 14 SNPJ priredi veselico v prid društvene blagajne dne 14. januarja 1923 v Slovenskem narodnem domu. Popoldne točno ob drugi uri se prične igra "Lumpacius Vagabund" v treh dejanjih. Igra je zanimiva in smešna, tako da bo vsak zadovoljen, kdor se bo udeležil. Ne bo mu žal za denar, ki ga bo plačal za vstopnino. Igralci, ki nastopijo v igri, so člani Slov. narodne čitalnice. Med igro in po igri za ples bo igrala domača godba tamburaškega zbora "Prosveta". Radi tega so vabljeni vsi Slovenci in Slovenke, Hrvatje in Hrvatice kakor drugi Slovani živeči tu in v bližnjih naselbinah, da se udeležé te priredbe.

Člani društva Sloga bodo plačali vstopnice 50c z asesmentom, brez razlike, ali se udeležijo ali ne. Izvzeti so samo bolniki.

Nadalje naznanjam vsem tistim članom, ki se niso udeležili glavne seje, da se naj udeležijo prihodnje seje dne 7 januarja, kjer naj se opravičijo in podajo vzrok, zakaj se niso udeležili glavne seje. Društvo je sklenilo, da pri tajniku ne bo pomagal noben izgovor, ampak pak edino le na društveni seji. Kdor se ne bo opravičil in podal pravega vzroka, bo za mesec dni suspendiran ali pa prispeval v društveno blagajno po en dolar, kakor je sklenilo društvo. Torej vpoštevajte to, da ne bo nikakih nepotrebnih neprilik.

Ker gre leto proti koncu in bo treba podati na prihodnji seji poročilo in račun, prosim, da vsak, ki še ni poravnal asesmenta, plača ob pravem času do 25. decembra. Še bolj pa opominjam one, ki dolgujejo na asesmentu že od poprej in ne samo od decembra. — *John Artach*, tajnik.

Broughton, Pa. — Na svoji redni seji dne 3. decembra je društvo "Zvezda", št. 52 SNPJ, sklenilo, da priredi prvo in zadnjo veselico v tem letu dne 30. decembra zvečer v korist društvene blagajne. Začetek bo ob šesti uri zvečer. Vstopnina za moške je 50c, ženske pa bodo ta večer vstopnine proste. — Igrala bo domača Broughton godba tako, da se bo vrtelo, kar je živega. Za lačne bo pripravljen mrzel prigrizek, tako bo preskrbljeno tudi z mehko pijačo I., II. in III. vrste, da bo vsakdo pil, kar mu bo dišalo. — Vabljeni ste vsi člani kakor tudi drugi rojaki iz bližnje okolice, da se veselice zagotovo udeležite. Za obilno udeležbo vabi veselični odbor. — *John Dolinar*, tajnik.

Springfield, Ill. — Tukajšnji socialistični klub št. 47 JSZ priredi plesno veselico v Slovenskem narodnem domu dne 23. decembra, t. l. Začetek veselice je ob 7:30 zvečer. Veselica se vrši v prid klubovi čitalnici, zato uljudno vabimo vse Jugoslovane iz te, kakor iz sosednih naselbin na obilno udeležbo. Za točno postrežbo bo skrbel veselični odbor.

Nadalje naznanjam sodrugom, da se klubova seja vrši četrto nedeljo, to je dne 24. decembra ob drugi uri popoldne v navadnih prostorih. Na dnevnem redu je več važnih točk, kakor tudi volitev odbora za prihodnje leto. Torej sodrugi, vpoštevajte to naznanilo in pridite vsi. — *Joseph Ovca*, tajnik.

Livingston, Ill. — Vabilo na plesno veselico, katero priredi društva Vsi za enega, št. 96 skupno s pevskim društvom "Bratje, Naprej" ter Workmen's Sick and Death Benefit Fund." Dne 31. decembra, torej zadnji dan v letu priredijo ta tri društva skupno veselico v prid društveni blagajni. Uljudno vabim Slovence iz Livingstona in Stautona, pevsko društvo iz Carlinvilla in Springfielda, če jim je mogoče te veselice se udeležiti. Naš odbor bo z vsem dobrim preskrbel, na razpolago bo dober prigrizek in pijača. Začetek veselice je točno ob sedmi uri zvečer. Moški plačajo 50c vstopine, ženske pa so proste. Veselica bo prirejena v dvorani brata Dernovška. Še enkrat uljudno vabim vse bližnje in daljne rojake, da se udeležite veselice na Silvestrov večer, da se pozabavamo vsaj zadnji večer tega leta, da bomo pričakali zopet Novo leto 1923, od katerega se vsaj nadejajmo, da bomo imeli več koristi kakor od leta 1922. — *Fr. Seljak, tajnik*.

Franklin, Kans. — Žensko društvo Sestrinska ljubezen, št. 187 SNPJ tem potom vabi vse svoje članice, kakor tudi druge rojake v naselbini in bližnji okolici, da se udeležijo veselice našega društva v obilnem številu. Nikomur ne bo žal, kdor se bo naše prireditve udeležil, kajti na razpolago bodo vse dobrote za lačne in žejne in da bo več zabave ter smeha, bomo priredile vinsko trgatev. Kdor se bo pregrešil zoper postave, ga bodo brhke viničarke zaprle v špehkamro in za plesaželjne bo izvrstna godba. Vstopnina je za moške samo 50c, žene in dekleta, pa so vstopnine proste. Torej na svidenje vsi, dne 31. decembra ob sedmi uri zvečer v Kenkerjevi dvorani. Za obilno udeležbo se priporoča —*odbor*.

Akron, Ohio. — Slovensko pevsko društvo "Danica", in društvo Dolenjec, št. 170 v Akronu, Ohio, priredita skupno veselico, katere čisti dohodki so namenjeni v prid društveni blagajni. Program veselice je vsekakor najlepši, kajti že vsakdo, ki bo prišel na veselico, bo deležen enega darila; vsaka vstopnica bo nosila svojo številko za dobitek. Torej pridite vsi člani in članice obeh društev, kakor vsi drugi rojaki po bližnjih naselbinah. Vabimo tudi sosedna društva v Barbertonu in Magadore, Ohio. Starši ste uljudno naprošeni, da pripeljete svoje otročičke s seboj, da ne bodo z nami veselili in dobili vsak svoje darilce. Pričetek veselica je ob 6:30 zvečer. Na E. Exchange, 142, Akron, Ohio, dne 30. decembra, to je zadnjo soboto v letu. Torej na svidenje na veselici.— *Odbor.*

Pueblo, Colo. — Vsem članom in članicam naznanim, da bo dr. Orel, 1 SNPJ, priredilo igro "Razvalina življenja" dne 31. decembra, to je v nedeljo ,na starega leta zvečer ali na Silvestrov večer, ne pa kakor je bilo naznanjeno, da bo na Novega leta večer. Vsakdo naj si torej zapomni, da se veselica vrši dne 31. decembra in vabljeni ste vsi člani in članice iz bližnje okolice kakor tudi vsi drugi Slovenci in Slovenke. Pridite gotovo in ne bo vam žal kajti drama "Razvalina življenja" je zelo zanimiva in podučljiva. K obilni udeležbi vabi — *odbor.*

Springfield, Ill. — Naznanjamo vsem delničarjem Slovenskega narodnega doma v Springfieldu in okolici, da bo dom, kakor po navadi priredil zabavni večer z božičnim drevesom na Silvestrov večer v dvorani Slov. nar. doma. Delničarji so prosti, nedelničarji pa plačajo 25c odrasli in otroci po 10c. Vabljeni ste torej, da se udeležite vsi tega zabavnega večera v Slovanskem narodnem domu. Na svidenje vsi! — *Direktorij.*

Imperial, Pa. — Vsem članom in članicam naznanjam, da je bilo sklenjeno na redni društveni seji dne 10. decembra t. l., da priredi naše društvo letno plesno veselico dne 30. decembra ob sedmi uri zvečer v Slovenskem narodnem domu. Vstopnina je za člane in enakopravne članice po $1. Oni, ki se ne udeležijo veselice, plačajo ravnotako prispevek v društveno blagajno. Vabimo vse rojake Slovane iz bližnjih naselbin na to veselico, katera se vrši zadnjo soboto zvečer v tem letu.

Pridite, da se pozabavamo vsaj enkrat v tem letu. Žene in dekleta so vstopnine proste. Za dobro postrežbo poskrbi veselični odbor.— *John Virant*, tajnik.

RAZNA NAZNANILA.

Nokomis, Ill. — Naznanjam članom SNPJ, ki stanujejo v okolici Nokomisa, Ill., in so darovali denar v namen, da se prime in kaznuje morilce pokojnega Johna Mekinda, da lahko dobi vsak svoj denar nazaj pri nabiratelju ali pa pri tajniku društva št. 209. Kdor torej hoče denar nazaj, naj pride in ga dobi. — *Louis Goznikar, tajnik.*

Kansas City, Kans. — Društva, ki so mi poslala v pomoč, so sledeča: št. 33 — $1.75, št. 266 — $1, št. 432 — $2, št. 47 — $2, št. 50 — $2.

Društvo št. 50 SNPJ v Clintonu mi je darovalo dva dolarja. Poleg tega mi je poslal brat tajnik omenjenega društva $2, kar so darovali člani: Jakob Kranjc $1, Frank Režišnik in Viktor Županšič po 50c. Poleg tega sem od društva št. 50 prejel tudi nabranih $7.50, torej od društva št. 50 vsega skupaj $11.50.

Od tajnika slov. soc. kluba št. 41 v Clintonu, Ind., sem prejel vsoto $7.50, ki so jo darovali: Iz klubove blagajne $3, Jakob Kranjc, 60c, po 50c Frank Bregar, Andy Cizej, John Juvanc, John Škof, Frank Režišnik, Sam Marchic in Ignac Mušar; Lovro Marchic 40c.

Cenjenim društvom, socialističnemu klubu v Clintonu in vsem darovalcem, ki so mi priskočili na pomoč, se iskreno zahvaljujem. Posebno se zahvaljujem rojaku Jakobu Krajncu, ki mi je toliko pripomogel, da je obrazložil članom moj položaj na sejah. Še enkrat hvala vsem darovalcem.

Želim vam vesele praznike in obilo sreče v novem letu. — *August Babin*, 429 No. 6th Street, Kansas City, Kans.

Oliphant F'ce, Pa. — Naznanjam članom društva "Slovenci in Hrvatje", 144 SNPJ v York Runu, Pa., da se vrši redna mesečna in letna seja našega društva dne 24. t. m. Člani, ne pozabite priti tega dne. Seja se prične točno ob drugi uri popoldne v prostoru Franka Murna. Na dnevnem redu so važne zadeve. Na svidenje! — *Anton Cvetko*, tajnik.

Ambridge, Pa. — Društvo "Naš dom", št. 33 SNPJ je na zadnji redni seji sklenilo, da kdor se ne udeleži zadnje seje, to je dne 31. decembra, plača en dolar v društveno blagajno. Opravičljiv vzrok za odsotnost od seje je samo bolezen ali delo.

Torej bratje, pridite vsi brez izjeme, ker na dnevnem redu bomo tudi imeli volitev novega odbora za prihodnje leto. Vsak naj voli po svojem lastnem prepričanju, da ne bo potem nepotrebnega kritiziranja. Prosim, bratje, upoštevajte to. Nadalje tudi opozarjam vse zaostale člane za asesment, da poravnajo do 25. decembra vse svoje prispevke društvu. — *August Rosenberger*, tajnik.

Willard, Wis. — S tem naznanim vsem tukajšnjim članom društva št. 198, da je bilo na decemberski seji sklenjeno, da vsak član plača po 25c izrednega asesmenta v društveno blagajno za pokritje društvenih stroškov. Obenem vabim vse člane in članice, da se udeležijo januarske seje, da se stvar izravna, kakor smo določili na januarski seji. Torej na svidenje drugo nedeljo v januarju 1923. — *Peter Žagar*, tajnik.

La Salle, Ill. — Članstvu društva Triglav, št. 2. tem potom naznanjam, da je bilo sklenjeno na letni seji, da vsak član (ica) lahko plača 50c v društveno blagajno, in sicer 25c v januarju in 25c v januarju. Članstvo tudi opozarjam, da bolj redno plačuje mesečne prispevke. Kdor ne plača ob pravem času, ga zadene suspenzija in vsak naj tega pripiše krivdo sebi. — *Tajnik.*

Barberton, Ohio. — Članom društva št. 73 SNPJ tem potom naznanjam, da plačajo svoje prispevke do 25. t. m., ker sklep redne mesečne seje z dne 10. decembra določa, da se vsakega kaznuje po pravilih, kdor ne plača do 25. decembra svojih prispevkov. Redne seje se od sedaj vršijo pri sobratu Franku Markoviču, 695 N. 3rd St., in sicer vsako drugo nedeljo v mesecu ob drugi uri popoldne. V urad za prihodnje leto so izvoljeni: predsednik, Franc Markovič, tajnik Joe Šuštaršič, blagajnik Franc Virant. Omeniti moram, da na prihodnji seji volimo društvenega zdravnika. — *Andrew Repar.*

Naročite "Prosveto" vašemu sorodniku ali prijatelju v stari domovini.

Fond J. S. Z. za kongresno kampanjo socialistične stranke.

Springfield, Ill.: Jugoslovanski socialistični klub št. 47 J. S. Z.	$ 15.00
Izkaz v Proletarcu dne 9. novembra	$218.93
Skupaj do 15. decembra	$233.93

Tajništvo J. S. Z.

Za izobraževalno akcijo J. S. Z. so vplačala podporna društva in socialistični klubi v mesecu novembru kakor sledi:

Tek. štev. društ.		Mesto	Vsota.
9—272	SNPJ	E. Palestine, Ohio	$ 1.00
12— 74	SNPJ	Virden, Ill.	1.00
10— 26	SSPZ	Cleveland, O.	9.00
14—209	SNPJ	Nokomis, Ill.	1.00
15—329	SNPJ	Large, Pa.	1.00
17— 46	SNPJ	Oregon City, Ore.	1.00
36—156	SNPJ	Muddy, Ill.	1.00
40—290	SNPJ	Homer City, Pa.	2.00
55— 17	SSPZ	Aurora, Minn.	2.00
60—382	SNPJ	Accosta, Pa.	2.00
63— 16	SNPJ	Milwaukee, Wis.	3.00
64—192	SNPJ	Milwaukee, Wis.	3.00
69—111	SNPJ	Aurora, Minn.	1.00
71— 1	SNPJ	Chicago, Ill.	1.00
72—301	SNPJ	Mascautah, Ill.	2.00
84—114	SNPJ	Roundup, Mont.	1.35
100—174	SNPJ	Dunlo, Pa.	3.00
102— 9	SNPJ	Yale, Kans., novo priglašeno	1.00
103— 34	SNPJ	Indianapolis, Ind., novo priglašeno	6.00
		Klubi J. S. Z.:	
114—		Detroit, Mich.	7.50
182—		Meadowlands, Pa.	1.60
			$51.45

Popravek.—V izkazu za oktober se je pri društvu št. 101—173 iz Library, Pa., vrinila neljuba pomota, kjer se čita S. N. P. J. namesto S. S. P. Z.

Tajništvo J. S. Z.

KNJIGARNA JOS. KOSHAK

2118 S. 50th Court, Cicero, Ill.

CENIK KNJIG:

LEPOSLOVNE KNJIGE, ROMANI, POVESTI IN ČRTICE.

RINALDO RINALDINI	35c
BELGRAJSKI BISER	.30
CIGANOVA OSVETA	.30
ELIZABETA	.30
PARISKI ZLATAR	.30
PRAVLJICE za mlade in stare	.30
STRIC TOMOVA KOČA	.35
CVETINA BOROGRAJSKA	.35
SPISOVNIK ljubavnih in ženit. pisem	.40
SRECOLOVEC	.30
CVETKE	.25
POSIGALEC	.25
MARJETICA	.55
ZLATARJEVO ZLATO	.75
UPORNIKI	.45
NA KRIVIH POTIH	.35
BOJ ZA PRAVICO	.35
PTIČKI BREZ GNEZDA	.35
DETELJICA	.30
ZA SREČO	.25
PISANA MATI	.25
GOLENICA ali kudobija in nedolžnost	.30
RAZNE POVESTI	.30
MIKLOVA ZALA	.45
DESETI BRAT	.50
SAPHO	.50
DOLGA ROKA	.50
Milčinski: PRAVLJICE, trdo vez.	.90
PRELEPA VASILJICA	.35
SKRIVNOST NAJDENKE	.25
STARA DEVICA	.25
Ivan Cankar:	
MOJE ŽIVLJENJE	.45
MIMO ŽIVLJENJA	.60
OB ZORI, trdo vez.	.70
ZGODBE IZ DOLINE ŠENTFLORIJANSKE	.75
PODOBE IZ SANJ	.75
CANKARJEV ZBORNIK	.60
TARAS BULJBA	.50
VAL. VODNIKA ZBRANI SPISI	.25
LISJAKOVA HČI	.40
MLADA BREDA	.45
RAZKRINKANI HABSBURŽANI	.45
Dr. H. Dolenc: ZBRANI SPISI	.45
RANCKA IN DRUGO	.25
VEČERI OB LEMANU	.90
DALMATINSKE POVESTI	.35
DON CORRA	.20
KONFESIJE LITERATA	.30
BOY	.75
JOS. JURČIČA ZBRANI SPISI: I., II., IV., V. in VI. zvezek a	.75
PIGVINSKI OTOK	.90
S POTI. črtice	.45
GRUDA UMIRA	.56
BASNI, vez.	.50
ČRNI PANTER	.60
ZA STARO PRAVDO	.40
POJEDINA PRI TRIMALHIJONU	.30
BOB IN TEDY	.50
HUMORESKE IN GROTESKE	.40
BESI, I. zvezek	.50
II. zvezek	.50
KALJEVI VITEZ, I. zvezek	.50
II. zvezek	.50
GOLEM	.50
KRALJICA MUČENICA	.75
NJENO ŽIVLJENJE	.40
ZVONARJEVA HČI	.45
ZADNJA PRAVDA	.40
DVONOŽEC IN DRUGE ZGODBE	.75
MALENKOSTI. Roman v 4. delih.	.75
KOROŠKA VIGRED. črtice.	.20
Tolstoj: LJUDSKE PRIPOVEDKE	.60
VZORI IN BOJI	.75
Izidor Cankar: OBISKI	.90
DEKLE ELIZA. Roman	.45
Pugelj: NAŠA LETA	.75
Meško: DVE SLIKI	.50
Jaklič: LJUDSKE POVESTI	.50
Flaubert: TRI POVESTI. Broš.	.45
Vez.	.55
SMERNICE NOVEGA ŽIVLJENJA	.25
SOLNCE IN SENCE	.25
MATERINA ŽRTEV	.60
Tabindranath Taogre: POVESTICE	.25
FILOZOFSKA ZGODBA	.25
SVETOBOR	.40
ČETRTEK. Fantastičen roman	.35
SRCE. Novele	.30
IZ KNJIGE ŽIVLJENJA	.60
SISTO E SESTO	.25
VIŠNJEVA REPATICA, I. zvezek	.70
II. zvezek	.70
SLIKE IZ REVOLUCIJE	.40
HEPTAMERON	.40
KUHINJA PRI KRALJICI GOSJI NOŽICI	.50
BELE NOČI — MALI JUNAK	.40
PIKOVA DAMA	.25
BILKE	.25
GADJE GNEZDO	.40
SOSEDJE IN DRUGE NOVELE	.45
ZA MILIJONI	.60
PAROVSKA KUHARICA	.50
STO UGANK	.20
DOKE	.35
BLAGAJNA VEL. VOJVODE	.60
SVITANJE	.60
STAROINDIJSKE PRIPOEDKE	.25
OTOK ZAKLADOV	.45
JUNAK NAŠEGA ČASA	.40
PATRIA	.30
KAJ SI JE IZMISLIL DR. OCHS	.20
KAPLJICE ZA SRCE IN MOGANE	.10
SPOMINI IV. CANKARJA	.30c
OB 80-LETNICI DR. EV. KREKA	.20
UVOD V BUDHIZEM	.15
MOJI ZAPISKI	.10

POEZIJE.

STO LET SLOVENSKE LIRIKE	.85c
MODERNA FRANC. LIRIKA	.75
STRITARJEVA ANTOLOGIJA	.50
TRISTIA EX SIBERIA	.75
PESMI O ZLATOLASKAH	.50
MLADA POTA	.40
POHORKE POTI	.25
Val. Vodnik: SVOJEMU NARODU	.20
Simon Jenko: PESMI	.30
Bezruč: ŠLEZKE PESMI	.25
Zupančič: V Zarje Vidove	.40
P. Golia: VEČERNA PESMARICA	.35
I. Albreht: SLUTNJE	.20
J. S. Macher: STRUJI I JUDEJE	.50
Fr. Levstik: POEZIJE. I. in II. del	.75
Albrecht: MYSTERIA DOLOROSA	.15
BOR ZA MLADI ZOB. Pesmi za mladino	.40

IGRE.

Shakespeare: MACBETH	.60c
DNEVNIK	.30
TRENUTKI ODDIHA	.40
DIVJI LOVEC	.40
KASIJA	.50
GAUDEAMUS	.40
RAZVALINA ŽIVLJENJA	.50
ROSSUMS UNIVERSAL RABOTS	.40
UMETNIKOVA TRIOLOGIJA	.45

ZNANSTVENE RAZPRAVE, SOCIALNO-POLITIČNI SPISI IN DRUGO.

PRAVO IN REVOLUCIJA	.20
ZGODOVINA SHS. I., II. III. del	.90c
" Zemljepisni pregled	.40
NAŠ JEZIK	.25
KRATKA SRBSKA GRAMATIKA IN ČITANKA	.30
NARODNO-GOSPODAR. ODISEJI	.20
OSNUTEK SLOV. NAR. GOSP.	.20
SRBSKA POČETNICA	.25
JEZIKOVNI SPISI	.30
POLITIČNO ŽIVLJENJE SLOVENCEV	.30
NAMEN, RAZVOJ IN ORGANIZACIJA	.30
NAŠ SADAŠNJI USTAVNI POLOŽAJ	.30

RAZNO.

DOBRA KUHARICA	$3.50
SPRETNA KUHARICA	1.25
SADNO VINO I NSADJEVEC	.50
MLEKARSTVO	.50
GOVEDOREJA	.50
BOJ NALEZLJIIM BOLEZNIM	.25
MATERINA POMOČ zdravim in bolnim dojenčkom	.45
SPOLNE BOLEZNI	.40
SPOL, LJUBEZEN, MATERINSTVO	.40
DOJENČEK, njegova prehrana in negovanje	.40
ZDRAVILNA ZELIŠČA	.25
RASTLINSTVO NAŠIH ALP, vez	.75
KNEIPP, DOMAČI ZDRAVNIK	.65
POSTREŽBA BOLNIKOM	.25
PRAKTIČEN RAČUNAR	.60
VELIKA SANJSKA KNJIGA	.75
NA PLANINE, s slikami, trdo vez	.90

Denar za naročene knjige je poslati po poštnem ali ekspresnem money ordru ali pa v priporočenem pismu.

JOSEPH KOSHAK.

2118 So. 50th Court Cicero, Illinois.

DR. KOLER

638 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je najstarejši slovenski zdravnik specialist v Pittsburghu.

Zastrupljenje krvi zdravim s glasovitim 606, ki ga je iznašel dr. prof. Ehrlich. Če imate mozolje ali mehurčke po telesu, v grlu, izpadanje las, bolečine v kosteh, pridite in izčistil vam bom kri. Ne čakajte, ker ta bolezen nalezljiva.

Vse moške bolezni zdravim po skrajšani metodi. Kakor hitro opazite da vam primanjkuje zdravja, ne čakajte, temveč pridite in jaz vam ga bom zopet povrnil.

Hydrocele ali vodno kilo ozdravim v 48 urah in sicer brez operacije.

Bolezni mehurja, ki povzročajo bolečine v križu in hrbtu in včasih tudi pri puščanju vode, ozdravim z gotovostjo.

Revmatizem, trganje, bolečine, otekline, srbečice, škrofle in druge kožne bolezni, ki nastanejo vsled nečiste krvi, ozdravim v kratkem času in ni potrebno ležati.

Uradne ure: Ob delavnikih od 9 do 8. Ob nedeljah od 9 do 1.

Brzojavna Božična nakazila.

Vsi ki še niso poslali božično darilo v domovino naj izrabijo to izvanredno ugodnost za brzojavne pošiljatve.

Vsled mnogih brzojavnih nakazil pred božičem nam je mogoče sestaviti jih skupno s posebno znižanim stroškom.

Samo za $2

lahko brzojavno pošljete Vaše denarno darilo da bo v najkrajšem času v posesti naslovnika.

V kratkem roku do božiča pismena nakazila ne morejo več pravočasno dospeti, zato se poslužite te prilike in pošljite Vašo pošiljatev brzojavno skoz

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street, New York City.

GLAVNO ZASTOPSTVO JADRANSKE BANKE

NAJVEČJA SLOVENSKA ZLATARSKA TRGOVINA

Frank Černe,

6033 ST. CLAIR AVE., CLEVELAND, O.

Zvez, broške, zapestnice, diamantne prstane in lavalirje, verižice i. t. d.

POPRAVLJAMO: ure in drugo zlatnino po nizki ceni.

PODRUŽNICA

Columbia Gramofonov

in gramofonskih plošč. Slovenskih in drugih. Prodajamo na lahka mesečna odplačila. Pišite po cenik, kateri se Vam pošlje brezplačno, ali pa osebno vprašajte za cene predno drugod kupite.

Najboljše blago. Najnižje cene.

Največja slovenska tiskarna v Ameriki je

Narodna Tiskarna

2146-48-50 Blue Island Ave., Chicago, Illinois.

Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, poljskem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce.—"PROSVETA" se tiska v naši tiskarni.

DENAR V STARO DOMOVINO ZA BOŽIČ.

Za Jugoslavijo:		Za Italijo:	
100 dinar	$ 1.36	100 lir	$ 5.75
1000 dinar	13.50	500 lir	28.50
10000 dinar	132.00	1000 lir	56.00

Izdelujemo notarska dela za tukaj in stari kraj. Posojujemo in vzameno posojila na prva vknižbe (Mortgage). Prodajamo lote in farme.

MLADIČ & VERDERBAR,

1334 West 18th Street -:- CHICAGO, ILL.

Odvetniška in javno-notarska pisarna

F. A. BOGADEK,

200-203 Walsh Building,

434 Diamond Street -:- PITTSBURGH, PA.

Izgotavljam pooblastila, kupne in darovalne pogodbe, prošnje za dobiti svojce iz stare domovine in vse druge starokrajske uradne spise. Posredujem pri zapuščinskih razpravah. Moja pisarna je blizu korta.

Poslovadja za slovenski oddelek: LOUIS KVEDER,

kateri je izgotavljal vse v notarski posel spadajoče spise v STAREM KRAJU in TU.

COLUMBIA CLOTHING STORE

je velika moderna trgovina z moškimi oblekami in opravo. Raznovrstna obuvala, klobuki in kape vedno najnovejše vrste. Vse kar v naši trgovini kupite je jamčeno, ako vam ni všeč kupljeno blago dobite denar povrnen.

Zelo znižane cene za božič in novo leto.

COLUMBIA CLOTHING STORE, Inc.,

131 W. Lake St., Chisholm, Minn.

ZASTAVE

Regalije in vse društvene potrebščine.

Garantiramo delo in blago. Izdeluje po zmernih cenah vaš rojak

VICTOR NAVINSEK, 331 GREEVE STREET, CONEMAUGH, PA

F. KERŽE

1142 N. E. Dallas Rd.

CLEVELAND, O.

S. N. P. J. društvom:

Kadar naročate zastave, regalije in drugo, pazite na moje ime in naslov če hočete dobiti najboljše blago za najnižje cene.

Našeti in vzorci ZASTONJ.

REGALIJE ZASTAVE

in tako vse društvene potrebe za zmerne cene in dobro blago.

Obrnite se na:

EMIL BACHMAN, Inc.,

2107 So. Hamlin Avenue -:- CHICAGO, ILL.